

เป็นหนังสือที่อธิบาย
เกี่ยวกับชีวิตในโลกหน้ามีจริง
เป็นเรื่องที่พิสูจน์ได้

ดร. รัตนคุณ

พิมพ์ครั้งที่หก

ตาย

แล้ว

เกิด

“เรื่องชาติหน้านั้นมีจริง เป็นเรื่องพิสูจน์ได้ การอธิบายตามแนวของหนังสือเล่มนี้ ไม่ได้อ้างเรื่องนิยายหรือคำบอกเล่า เพราะข้าพเจ้ารู้เรื่องนี้ดีว่า การสอนให้คนเชื่อเรื่องนี้โดยอ้างนิยายหรือคำบอกเล่านั้น ไม่อาจทำให้คนทั่วไปเชื่อถือได้ เพราะมีหลักฐานไม่พอ และโดยเฉพาะไม่อาจทำให้นักศึกษา ที่มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์เชื่อถือได้ เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงอธิบายเรื่องนี้ ด้วยข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งนับว่าเป็นก้าวใหม่ในวงการพุทธศาสนา”

พร รัตน์สุวรรณ

ตายแล้วเกิด

พร รัตน์สุวรรณ

จัดพิมพ์โดย

สำนักค้นคว้าทางวิญญาณ

สงวนลิขสิทธิ์

ISBN 974-89104-5-8

● มโนปุพพพจนมา ธมฺมา ●

สำนักคั่นคว่ำทางวิญญาน

หนังสือ

ผู้เขียน

ฉบับอิเล็กทรอนิกส์ครั้งที่ ๑

เจ้าของผลงาน

ผู้อำนวยการ

บรรณาธิการ

ผู้จัดการ

ผู้จัดหาทุน

ผู้จัดรูปเล่มหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ผู้ออกแบบปก

คณะพิสูจน์อักษร

ผู้ประสานงาน

ผู้ให้คำปรึกษาเรื่องหนังสือ

อิเล็กทรอนิกส์

เจ้าของลิขสิทธิ์

ตายแล้วเกิด

พร รัตนสุวรรณ

มีนาคม ๒๕๖๓

สำนักคั่นคว่ำทางวิญญาน

ศรีเพ็ญ จิตฺตฺหะศรี

ผ่องผิว พัฒนประภาพันธุ์

ทวี ลีลาเวชบุตร

ชลิกา โรจนโกศล

ศมานันท์ ถนัดธรรมกุล

บริษัท ปารมิตา สตูดิโอ จำกัด

สำนักคั่นคว่ำทางวิญญาน

สอาด แก้วเกษ

สุภาณี หงส์เงิน

ทวี ลีลาเวชบุตร

กิตติ รัตนศรีวิจิตร

นริศ เรเที่ยงแสน

ศุภกฤต ลีลาเวชบุตร

พงษ์เพชร อมรสิทธิ์

ดร.นันทพล โรจนโกศล

มูลนิธิพร รัตนสุวรรณ

๔๗/๒ ถ.สามเสน บางลำพู

กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๒๐๒๕

สถิติการพิมพ์

ครั้งที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๓๖

จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม

หนังสือ “ตายแล้วเกิด” เล่มนี้

มูลนิธิพร รัตนสุวรรณ จัดทำขึ้นใหม่

ในรูปแบบของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book)

เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๖๓

คำนำ

ในการพิมพ์ครั้งที่ ๑

ปัญหาเรื่องตายแล้วเกิด เป็นปัญหาที่จำเป็นสำหรับคนทุกคน ข้าพเจ้าเคยถูกถามทั้งในทางจดหมายและในที่ประชุมปาฐกถา นับครั้งไม่ถ้วน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัญหานี้คนส่วนมากสนใจ ความเป็นจริงทุกคนก็ควรจะสนใจกับปัญหานี้ เพราะเป็นปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพทางจิตโดยเฉพาะ

โดยปกติ คนเราจะอยู่ได้ก็ต่อเมื่อมีความหวัง คนที่หมดหวังย่อมหมดอาลัยในชีวิต และอาจจะทำอะไรผิด ๆ ได้ง่าย ๆ คนที่คิดว่า วันพรุ่งนี้จะเป็นอะไรก็ช่างมัน ขอให้วันนี้สนุกกันให้เต็มที่ก็แล้วกัน เราจะเห็นว่า อย่างไรก็ตาม ชีวิตของเขา ก็จะต้องประสบกับความเดือดร้อน ไม่มีทางหลีกเลี่ยง ชีวิตคือการเดินทาง ชีวิตวันนี้เป็นผลมาจากเมื่อวานนี้ และชีวิตในวันหน้าก็เป็นผลไปจากวันนี้ เมื่อความเป็นจริงมีอยู่อย่างนี้ เราจะไม่สนใจเรื่องชาติหน้าได้อย่างไร เพราะชีวิตทั้งหมดในปัจจุบันชาตินี้

เป็นผลสืบเนื่องมาจากชีวิตในอดีตชาติ และชีวิตในปัจจุบัน
 ชาตินี้ จะเป็นผู้วางรากฐานสำหรับชีวิตในชาติหน้า แต่เรื่อง
 อย่างนี้คนส่วนมากมักไม่ค่อยเข้าใจ และไม่ยอมเชื่อถือ ทั้งนี้
 ก็เพราะความคิดในทางวิทยาศาสตร์ ทางวัตถุคอยแต่จะชักจูง
 ให้เห็นว่าเรื่องตายแล้วเกิด เป็นเรื่องเหลวไหลเป็นเรื่องไม่มี
 ความจริง เป็นเรื่องพิศูจน์ไม่ได้

แต่อย่างไรก็ดี หนังสือเล่มเล็ก ๆ เล่มนี้ จะสามารถ
 อธิบายให้ท่านเข้าใจได้ว่า เรื่องชาตินี้มีจริง เป็นเรื่อง
 พิศูจน์ได้ การอธิบายตามแนวของหนังสือเล่มนี้ ไม่ได้อ้างเรื่อง
 นิยายหรือคำบอกเล่า เพราะข้าพเจ้ารู้เรื่องนี้ดีว่า การสอนให้
 คนเชื่อเรื่องนี้ โดยอ้างเรื่องนิยายหรือคำบอกเล่านั้น ไม่อาจทำ
 ให้คนทั่วไปเชื่อถือได้ เพราะมีหลักฐานไม่พอ และโดยเฉพาะ
 ไม่อาจทำให้นักศึกษาที่มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์เชื่อถือได้
 เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงอธิบายเรื่องนี้ด้วยข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่ง
 นับว่าเป็นก้าวใหม่ในวงการพุทธศาสนา

ปัญหาเรื่องตายแล้วเกิดเป็นวัตถุประสงค์อันหนึ่ง ของ
 แผนกธรรมวิจัย ที่จะค้นคว้าและหาหลักฐานต่าง ๆ

มาพิสูจน์ เพื่อให้เรื่องนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น งานธรรมวิจัย เป็นงานแผนกหนึ่งของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งเป็น มหาวิทยาลัยพุทธศาสนา เฉพาะงานในส่วนนี้ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าได้เกือบจะสมบูรณ์แล้ว กล่าวคือ นักศึกษาส่วนมาก ถ้าหากมาฟังข้าพเจ้าอธิบายเรื่องนี้ ติดต่อกันมาโดยลำดับ จนกระทั่งเข้าใจหลักวิชาที่เป็นพื้นฐานต่าง ๆ ที่แล้ว น้อยคนนักที่จะไม่เชื่อว่าตายแล้วต้องเกิดอีก เพราะการอธิบายเรื่องนี้นอกจากข้าพเจ้าจะอ้างหลักฐานจากคัมภีร์แล้ว หลักฐานที่สำคัญที่สุดก็คือ ข้อเท็จจริงภายในตัวของแต่ละคนนั่นเอง การสอนเป็นเพียงการอธิบายความหมาย และเหตุผลในข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของชีวิตเท่านั้น เช่นเดียวกับการศึกษาในทางการแพทย์ โดยระบบอันนี้เอง ที่ทำให้ปัญหาเรื่องตายแล้วเกิดเป็นปัญหาที่ง่าย จนกระทั่งแม้แต่เด็ก ๆ ก็สามารถที่จะเข้าใจได้

เรื่องตายแล้วเกิดในหนังสือเล่มนี้ไม่ใช่เป็นเรื่องสมบูรณ์ เรื่องที่สมบูรณ์มีอยู่ในหนังสือคำบรรยายพุทธปรัชญาและหนังสือพุทธวิทยา หนังสือทั้งสองประเภทนี้

ท่านจะหาได้จากแผนกธรรมวิจัยของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพมหานคร

พร รัตนสุวรรณ
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒๔ มีนาคม ๒๕๐๓

หมายเหตุ : หนังสือนี้ได้จัดพิมพ์ขึ้นใหม่หลายครั้งแล้ว เฉพาะในครั้งนี้ได้พิมพ์เมื่อ ๑๕ มีนาคม ๒๕๑๗ โดยไม่ได้แก้ไขต้นฉบับเดิมแต่อย่างใด ผู้ที่สนใจก็ขอให้มาติดต่อได้ที่สำนักค้นคว้าทางวิญญาณ ๔๗/๒ ถนนสามเสน บางลำภู กรุงเทพมหานคร โทร. ๒๘๒๒๐๒๕ เข้าตบอกร้างร้านตัดเสื้อมิตรชาย ตรงกันข้ามกับโรงภาพยนตร์บุศยพรรณ

พร รัตนสุวรรณ
๑๕ มีนาคม ๒๕๑๗

สถิติการพิมพ์ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๗

๑๕	มีนาคม ๒๕๑๗	จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม
๑๕	มกราคม ๒๕๑๙	จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม
๑๕	พฤศจิกายน ๒๕๑๙	จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม
๑	มีนาคม ๒๕๒๓	จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม
๑	กรกฎาคม ๒๕๒๗	จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม
๑	กรกฎาคม ๒๕๓๖	จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

ตายแล้วเกิด

วิถีศึกษาเรื่องตายแล้วเกิด

คนเราตายแล้วจะเกิดอีกหรือไม่ ? ปัญหาข้อนี้ ในสมัยปัจจุบัน รู้สึกว่าคนที่จะถามมีน้อยมาก ข้าพเจ้าเองไม่เคยถูกถามปัญหาข้อนี้มาเป็นเวลาเกือบสิบปีแล้ว แต่ก่อนหน้านั้นไม่ว่าข้าพเจ้าจะไปปาฐกถาที่ไหน หรือพบใครที่สนใจทางศาสนา เขามักจะถามปัญหาข้อนี้เสมอ ซึ่งข้าพเจ้าก็ได้พยายามให้คำตอบทุกราย และส่วนมากก็ทำให้ผู้ถามหายข้องใจได้อย่างน้อยก็ชั่วคราวระยะหนึ่ง แต่มาในสมัยปัจจุบันนี้ ซึ่งสำนักที่ติดต่อกับวิญญานมีแพร่หลาย และคนที่สนใจทางนี้ก็มิมีนับตั้งแต่คนชั้นธรรมดา จนกระทั่งถึงผู้ที่เป็นศาสตราจารย์ทางวิชาการต่าง ๆ และนักวิทยาศาสตร์ ที่มาทำหน้าที่เป็นผู้ติดต่อกับวิญญานด้วยตัวเอง และทำการรักษาโรคโดยอาศัยอำนาจทางวิญญานก็มีอยู่เหมือนกัน และจากข่าวที่ปรากฏในหน้า

หนังสือพิมพ์ทั้งในเมืองไทยและในต่างประเทศ รวมทั้ง นิตยสารรายสัปดาห์รายเดือนตลอดทั้งหนังสือที่พิมพ์ออกมา เป็นเล่ม ที่แสดงถึงผลงานการค้นคว้าทางวิญญาณ เดียวนี้มี แพร่หลายมาก โดยเฉพาะในต่างประเทศอ่านไม่ไหว และเมื่อสรุปแล้วก็ได้ข้อเท็จจริงออกมาว่า จากผลแห่งการติดต่อกับ วิญญาณในรายที่มีหลักฐานเชื่อถือได้จริง ๆ ซึ่งก็มีอยู่มากมาย นั้น แสดงออกมาให้เห็นอย่างชาวสะอาดปราศจากข้อสงสัย ใดๆ ว่า คนเราเมื่อตายแล้วก็ยังมีชีวิต และยังสามารถที่จะมา ติดต่อกับมนุษย์ในโลกนี้ได้ ถ้าหากผู้นั้นมีความสามารถในการ ติดต่อ จากผลงานที่เชื่อถือได้ซึ่งมีมากมายนี้เอง จึงทำให้พวก นักศึกษาทั้งหลายหันมาสนใจทางนี้ และเชื่อว่าคนเราตายแล้ว ไม่สูญ ตายแล้วก็ยังมีชีวิต ซึ่งชีวิตประเภทนี้คนทั่วไปเรียกว่า วิญญาณ แต่ในทางพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าทรงเรียกว่า โอป ปาติกะ ซึ่งคำนี้ตามศัพท์แปลว่า ชีวิตที่เกิดเป็นตัวตนสมบูรณ์ ขึ้นทันทีที่เกิด ชีวิตนี้เกิดขึ้นจากวิญญาณโดยตรง ไม่ต้องอาศัย พ่อแม่

ไม่ต้องอาศัยสิ่งแวดล่อม เหมือนกับชีวิตในโลกมนุษย์ ชีวิตของโอบปาติกะก็คล้ายกับชีวิตในความฝัน ซึ่งเราจะสังเกตได้ว่า ตัวตนในความฝันเกิดขึ้นทันที ไม่มีลักษณะค่อย ๆ เจริญเติบโต และทุกอย่างที่ปรากฏในความฝันเกิดจากใจทั้งสิ้น

การค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องวิญญาณในปัจจุบันได้เป็นไปอย่างกว้างขวางมาก แต่อย่างไรก็ดี เมื่อมีของจริงก็ย่อมจะต้องมีของปลอม ถ้าคนไหนไปพบการเข้าทรง หรือการติดต่อทางวิญญาณที่เป็นของปลอม ก็มักจะทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้หลายอย่าง และคนไหนถ้าไปพบแต่ของปลอมบ่อย ๆ ก็อาจจะลงความเห็นว่าเป็นเรื่องจริงไม่มีเลย และในทำนองเดียวกัน ผู้ที่พบของจริงแม้เพียงครั้งเดียว ก็จะเชื่อได้อย่างสนิทว่าเรื่องเหล่านี้เป็นความจริง แต่ถ้าเป็นคนไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้จริง ๆ พื้นเดิมเป็นคนเชื่อง่าย ก็มักจะเชื่อเรื่อยเปื่อย คือไปเห็นการติดต่อทางวิญญาณที่ไหน ก็มักจะเข้าใจว่าเป็นเรื่องจริงทั้งนั้น แต่โดยความเป็นจริงแล้ว ในจำนวนหลายร้อยรายเท่าที่มีอยู่ หรือเท่าที่เคยเห็นกันนั้น

จะมีตัวอย่างที่เชื่อถือได้จริงเพียงไม่กี่ราย ความผิดพลาดหรือความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้มีมากมาย ผู้ที่ไม่มีความรู้ในเรื่องนี้จริง ๆ ก็ยากที่จะแยกประเด็นได้ถูกต้องว่ารายไหนเป็นความจริงรายไหนไม่เป็นความจริง

แต่อย่างไรก็ดี แม้จะมีเรื่องที่ไม่จริงปะปนอยู่อย่างมากมายก็ตาม แต่เรื่องจริงก็มีอยู่อย่างแน่นอน มันเหมือนกับภูเขาบางแห่งซึ่งเป็นภูเขาหินล้วน ในภูเขาที่ว่านี้แม้ส่วนใหญ่จะเป็นหิน แต่บางที่มันก็มีเพชรซ่อนอยู่เหมือนกัน ในรายที่เป็นความจริงนั้น ถ้าหากผู้ที่สนใจทางนี้จะไม่สนใจเกี่ยวกับเรื่องปาฏิหาริย์หรืออำนาจศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ แต่สนใจพิจารณาดูแต่ว่าคนเราตายไปมาได้อย่างไร ? ทำไมคนที่ตายไปแล้วจึงสามารถจำเหตุการณ์ในหนหลังได้? และนิสัยใจคอก็ยังอยู่ในรูปเดิมด้วย ถ้าหากผู้ที่สนใจทางนี้มุ่งศึกษาในแง่นี้ ก็จะเข้าใจได้โดยไม่ยาก และจะไม่ถูกหลอกด้วย และที่ว่าเข้าใจไม่ยากนั้น คือจะทำให้มองเห็นอย่างชัดเจนที่เดียวว่า คนเราตายแล้วก็ต้องเกิดอีก ตามที่พุทธเจ้าได้ตรัส

สอนไว้จริง บุญบาปมีจริง การศึกษาในแง่นี้จะได้รับประโยชน์มาก และจะทำให้เรายึดมั่นอยู่ในศีลธรรมได้อย่างมั่นคง ซึ่งผลที่เกิดก็คือทำให้เรามีความสบายใจอยู่เสมอ และทำให้รู้จักแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ด้วย

ข้าพเจ้าได้พยายามมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒๐ ปี เพื่อที่จะให้คนทั้งหลายเชื่อว่าคนเราตายแล้วไม่สูญ ข้าพเจ้าได้เขียนหนังสืออธิบายเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้มานานแล้ว ชุดแรกที่เขียนก็คือ พุทธวิทยา เล่ม ๑ และ เล่ม ๒ หนังสือนี้ได้เขียนเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๘ และต่อมาก็ได้เขียนหนังสือคำบรรยายพุทธปรัชญาภาค ๑ ภาค ๒ และหนังสืออื่น ๆ อีกหลายอย่าง รวมทั้งได้ออกหนังสือวารสารรายเดือนเป็นประจำ ซึ่งเริ่มออกเป็นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๘ และในปัจจุบันก็ยังออกอยู่ นอกจากนี้ยังมีหนังสือเป็นเล่ม ซึ่งแปลจากหนังสือต่างประเทศ เป็นหนังสือที่แสดงถึงผลงานการติดต่อทางวิญญาณ หนังสือที่ว่านี้มีสองชุด ชุดหนึ่งเรียกว่า โลกทิพย์ มี ๓ เล่มจบ และอีกชุดหนึ่งเรียกว่า การติดต่อทางวิญญาณ

โดยเอสเทลล์ โรเบิร์ตส์ หนังสือชุดนี้มี ๒ เล่ม และกำลังจะออกใหม่อีกเล่มหนึ่งชื่อว่า ลัทธิวิญญานศาสตร์ หนังสือต่าง ๆ ที่กล่าวนี้ผู้ใดได้อ่านแล้ว จะทำให้เกิดความเชื่อว่าคนเราตายแล้วไม่สูญจริง ๆ การค้นคว้าของฝรั่งก้าวหน้ากว่าคนไทยมากมาย ทั้ง ๆ ที่ตามลัทธิศาสนาของเขาห้ามไม่ให้สนใจในสิ่งเหล่านี้ ส่วนในพุทธศาสนา ทั้ง ๆ ที่เรามีหลักวิชาเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ ซึ่งพระพุทธเจ้าได้ทรงอธิบายไว้อย่างละเอียด แต่ผลงานในการค้นคว้าของเราที่มีอยู่ในเมืองไทย เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับของเขาแล้ว เขาก้าวหน้ากว่าของเรามากมายแต่อย่างไรก็ดี จากผลของการค้นคว้าของเขานั้นเอง ทำให้เราเข้าใจในเรื่องศาสนาของเราดีขึ้น โดยเฉพาะก็คือทำให้เราได้ข้อพิสูจน์อย่างชัดเจนว่า คนเราตายแล้วไม่สูญ ชีวิตทุกชีวิตต้องเป็นไปตามกฎของกรรมจริง ๆ

ข้าพเจ้าได้พูดแนะนำเกี่ยวกับเรื่องการค้นคว้าของชาวต่างประเทศ ก็เพื่อต้องการที่จะให้คนไทยเราได้รู้สึก

ตัวกันว่า ปัญหาเรื่องตายแล้วเกิด ไม่เป็นปัญหาอกต่อไปแล้ว คือแปลว่าเรื่องนี้เดี๋ยวนี้ใคร ๆ เขาก็รู้และเชื่อว่าเป็นความจริง เพราะฉะนั้น ถ้าหากคนไหนยังไม่รู้ เขาผู้นั้นก็เปรียบได้กับคนที่ไม่ได้เรียนหนังสือนั่นเอง และลองนึกดู ในเมื่อเดี๋ยวนี้คนส่วนใหญ่เกือบจะทั้งโลกเขาตื่นตัวในการศึกษากันทั้งนั้น ฉะนั้นถ้าหากจะมีคนไหนไม่สนใจเรื่องการศึกษา แล้วเขาผู้นั้นจะเป็นอย่างไร การดำเนินชีวิตระหว่างคนที่มีการศึกษา กับคนที่ไม่มีการศึกษาต่างกันแค่ไหน ความโง่ความฉลาดผิดอย่างไร ในทำนองเดียวกัน คนที่เข้าใจเรื่องตายแล้วเกิด และเชื่ออย่างสนิทด้วย ซึ่งคนประเภทนี้เปรียบเหมือนกับคนที่มีศึกษานั้น วิธีดำเนินชีวิตย่อมจะแตกต่างจากคนที่ไม่เชื่ออย่างมากมาย ขอให้สังเกตดู คนที่เชื่อในเรื่องตายแล้วเกิด ส่วนมากใจเป็นกุศล เป็นคนกลัวบาป ส่วนคนที่ไม่เชื่อ ถ้าพื้นเดิมเป็นคนดีก็ค่อยยังชั่ว แต่ถึงกระนั้นก็มีปัญหา มาก แต่ถ้าพื้นเดิมไม่ดีด้วย เราก็จะแลเห็นชัดทีเดียวว่า บุคคลประเภทนี้ทำความชั่วได้มาก นี่คือข้อแตกต่างที่เห็นได้ง่าย ความเดือดร้อนของ

คนส่วนใหญ่ทุกวันนี้ ก็เนื่องมาจากคนที่มีอิทธิพล มีอำนาจ หรือมีเงินใช้สิ่งเหล่านี้ไปในทางที่ไม่ถูก ทั้งนี้ก็เพราะเขาไม่กลัวบาป สาเหตุที่ไม่กลัวบาป ก็เพราะเขาไม่แน่ใจว่าตายแล้วจะต้องเกิดอีกนั่นเอง แต่ก็มีบ้างเหมือนกันบุคคลบางประเภททั้งที่เชื่อแต่ก็อดทำความชั่วไม่ได้ ทั้งนี้เนื่องจากสันดานในทางนั้นยังมีอยู่มาก แต่ถึงกระนั้นโอกาสที่เขาจะเลิกหรือกลับตัวย่อมมีมากกว่าคนที่ไม่เชื่อ

สมัยก่อนการอธิบายเพื่อที่จะให้คนเข้าใจว่า คนเราตายแล้วจะต้องเกิดอีก ถึงแม้เหตุผลที่อ้างจะมีน้ำหนักเป็นที่เชื่อถือได้ แต่ก็ยังเป็นเรื่องที่เข้าใจยากสำหรับคนทั่วไป แต่มาสมัยปัจจุบัน ข้าพเจ้ามีวิธีอธิบายในแบบที่ทำให้เข้าใจง่ายกว่าสมัยก่อนมาก บางคนซึ่งเมื่อก่อน เขาลังเลไม่ค่อยจะแน่ใจ แต่พอฟังคำอธิบายจากข้าพเจ้าไม่นานเท่าไรก็เข้าใจ และเชื่อได้อย่างสนิท ตัวอย่างเช่นนี้เคยพบมามากแล้ว และในจำนวนคนที่ลังเลเหล่านี้ มีผู้ที่ได้รับการศึกษาดี ได้สำเร็จปริญญาทางวิทยาศาสตร์จากต่างประเทศก็หลายคน เพราะฉะนั้นข้าพเจ้า

จึงเชื่อว่า วิธีการอธิบายดังที่จะกล่าวต่อไปนี้ ถ้าหากใครจะไม่เข้าใจหรือไม่เชื่อ ก็เป็นเพราะเหตุที่เขายังติดความคิดเก่า ๆ ยังละอุปาทานไม่ได้ แต่ถ้าคนไหนอ่านพอเข้าใจและจำได้ ไม่นานเท่าไรความเข้าใจที่มีอยู่ ซึ่งมันเข้าไปฝังอยู่ในใจแล้วนั้น มันจะเป็นเสมือนหนึ่ง เมล็ดพืชที่ไม่เน่าไม่เสีย และได้หัวงอกลงไปในที่ดินอันอุดมสมบูรณ์แล้ว ปัญหาที่ว่ามันจะไม่งอกนั้นไม่มี ผู้ที่ได้รับคำอธิบายแบบใหม่นี้ก็เช่นเดียวกัน ในเมื่อรับไว้แล้ว ปัญหาที่จะไม่งอกนั้นไม่มี จะต่างกันก็แต่เพียงว่าบางคนงอกช้า บางคนงอกเร็ว แต่จะช้าหรือเร็วก็ต้องงอกทั้งนั้น คือในที่สุดทุกคนที่ได้รับความคิดอันนี้ไปแล้ว จะต้องเข้าใจและเชื่ออย่างสนิทว่าคนเราตาย แล้วจะต้องเกิดอีกอย่างแน่นอน ชีวิตเป็นไปตามวิบาก ของกรรมจริง ๆ

วิธีศึกษาแบบใหม่ที่ว่าจะทำให้เข้าใจง่ายก็คือ ให้ศึกษาเรื่องชีวิตของตัวเองจากความฝัน คนเราทุกคนเมื่อนอนหลับแล้วก็ต้องฝัน ชีวิตในความฝันก็เหมือน กับชีวิตที่เกิดใหม่ ส่วนร่างกายที่หลับก็เปรียบเหมือนกับ

ร่างกายที่ตาย ตัวอย่างอันนี้ทุกคนเคยผ่านทั้งสิ้น แต่เราไม่ได้คิดว่า ชีวิตที่เกิดใหม่ก็เหมือนกับชีวิตในความฝัน เพราะมองไม่เห็นว่ามันจะไปเหมือนกันได้อย่างไร และยิ่งกว่านั้น เรายังถืออีกว่าเรื่องราวในความฝันทั้งหมดเป็นเรื่องไม่จริง เพราะฉะนั้น ถ้าเปรียบชีวิตหลังจากตายเหมือนกับชีวิตในความฝัน ก็แปลว่า ชีวิตที่ว่่าเกิดใหม่ไม่ใช่เรื่องจริง คนทั่วไปมักจะสรุปอย่างนี้ เขามองไม่เห็นความจริงของชีวิตจากความฝัน ทั้งที่มันแสดงความจริงอย่างแจ่มแจ้ง ทั้งนี้เป็นเพราะไม่เข้าใจหลัก วิชาเกี่ยวกับเรื่องวิญญาณ และไม่เข้าใจเรื่องความฝันประเภทต่าง ๆ แยกไม่ออกว่าความฝันเรื่องไหนเป็นเรื่องที่เชื่อถือได้ เรื่องไหนเชื่อถือไม่ได้ เพราะเหตุที่ขาดความรู้เกี่ยวกับเรื่องวิญญาณ และไม่ทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับความฝัน ด้วยเหตุนี้ จึงอ่านไม่ออกว่า คนเราเมื่อตายแล้วก็ต้องเกิดอีก เหมือนกับคนเราเมื่อนอนหลับก็ต้องฝันนั้นเอง การนอนหลับแล้วฝันเป็นเรื่องปกติธรรมดา ไม่ใช่เป็นเรื่องแปลก ไม่มีใคร

สงสัยในเรื่องนี้ เพราะเรื่องอย่างนี้ทุกคนย่อมรู้ทั้งสิ้น ไม่มีใครที่ไม่รู้ แต่ทุกคนรู้แต่เพียงว่า เมื่อหลับแล้วก็ฝัน และความฝันส่วนมากเป็นเรื่องเหลวไหลไม่มีสาระประโยชน์ แต่ไม่มีใครเฉลียวใจว่า คนเราเมื่อตายก็ต้องเกิดใหม่เหมือนกับชีวิตในความฝันนั่นเอง ไม่มีอะไรแตกต่างกันเลย แต่อย่างไรก็ดี คนที่จะมองเห็นความจริงในเรื่องนี้ได้ นั่น ก็ต่อเมื่อเข้าใจหลักวิชาเกี่ยวกับเรื่องวิญญาณอย่างแจ่มแจ้ง และเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องความฝันที่เป็นความจริงมาบ้างแล้ว หรือถ้าไม่เคยผ่าน แต่ก็ต้องเคยรู้และเชื่อตามที่เขาบอกมาก่อน จึงจะเข้าใจเรื่องตายแล้วเกิดได้ง่ายเหมือนกับเข้าใจเรื่องความฝัน

อันที่จริงความฝันที่เป็นเรื่องจริงมีน้อยมาก ข้าพเจ้าเคยพบตัวอย่างหลายรายที่มีหลักฐานเชื่อถือได้ว่า ความฝันเป็นเรื่องจริงเช่นความฝันของ คุณเอื้อ หงสกุล ดังที่ได้นำมาพิมพ์ไว้ในที่นี้ จะทำให้เราเข้าใจอย่างชัดเจนว่า คนเราเมื่อกำลังจะตาย จะต้องมีย่างกายเกิดใหม่ซึ่งเป็นร่างกายที่เกิดจากจิตใจ แต่ก็เป็นร่างกายที่มีชีวิต

มีตัวตน มีตา หู จมูก ลิ้น มีสมองใช้การได้เหมือนกับมนุษย์ จะแตกต่างกับกายมนุษย์ก็ตรงที่กายของเขาเป็นกายทิพย์ คือเป็นกายที่เกิดจากใจโดยตรง ไม่ต้องอาศัยพ่อแม่ ไม่ต้องอาศัยสิ่งแวดล้อม และเป็นกายละเอียดปราศจากของมนุษย์สัมผัสไม่ได้ เหมือนกับแสงบางอย่างทั้งที่มีอยู่ แต่ตาเราก็มองไม่เห็น หรือวัตถุบางอย่างเช่นไอน้ำซึ่งเรารู้ว่ามันมีอยู่จริง แต่บางทีเราก็มองไม่เห็น ส่วนกายมนุษย์เป็นกายเนื้อเป็นกายหยาบสามารถสัมผัสจับต้องได้ด้วยประสาทของมนุษย์ ข้อที่ต่างต่างก็มีเพียงเท่านี้ แต่ไม่ว่าจะเป็นกายทิพย์หรือกายเนื้อ ก็เกิดจากวิญญานเหมือนกัน คือเกิดจากใจของเราเอง

พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า คนเราจะเกิดมาได้จะต้องอาศัยเหตุ ๓ อย่างคือ :-

๑. จะต้องอาศัยพ่อแม่
๒. จะต้องอาศัยธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมเหมาะสม
๓. จะต้องอาศัยวิญญานมาปฏิสนธิในท้องแม่คือ

มาเกิดในไข่ที่ผสมเอาไว้แล้ว และวิญญาณที่มาก่อตัวอันนี้แหละ คือตัวการสำคัญที่สุดที่ทำให้ไข่ที่ผสมเอาไว้แล้วนั้นเจริญเติบโตขึ้นมาเป็นคน พระพุทธเจ้าเคยตรัสไว้ อย่างนี้ว่า :-

ดูก่อนอานนท์ ถ้าวิญญาณจักไม่ก้าวลงสู่ท้องของมารดา นามรูปจะพึงเกิดในท้องของมารดาได้หรือ

พระอานนท์ทูลตอบว่า มิได้พระพุทธเจ้าข้า

เพราะเหตุนี้แล อานนท์ เราจึงได้กล่าวว่า วิญญาณเป็นปัจจัยให้เกิดนามรูป ถ้าวิญญาณไม่เกิด นามรูปก็เกิดขึ้นไม่ได้

ข้อความที่กล่าวนี้มีอยู่ในมหานิทานสูตรในพระไตรปิฎกเล่มที่ ๑๐ หน้า ๗๔

ข้อความที่อ้างมานี้แสดงให้เห็นว่า ตามหลักพุทธศาสนาถือว่า วิญญาณเป็นผู้สร้างชีวิต ที่เราพูดกันว่า คนเราเกิดขึ้นมาตามธรรมชาติ สุดแล้วแต่ธรรมชาติจะสร้าง ความเป็นจริงตัวธรรมชาติที่กล่าวถึงนี้ก็คือวิญญาณนั่นเอง แต่วิญญาณที่เป็นผู้สร้างร่างกายนี้เป็นประภคจิตไร้สำนึก ซึ่งคำบาลีเรียกว่าภวังคจิต (จิตทับ

วิญญาณมีความหมายอย่างเดียวกันใช้แทนกันได้) ภาวังจิต
 แปลว่า จิตที่เป็นรากฐานแห่งชีวิต หรือตามศัพท์แปลว่า จิต
 ที่เป็นองค์ของภพ ภพในที่นี้ก็คือนามรูป ตัวเราส่วนหนึ่ง
 ประกอบขึ้นมาจากสิ่งที่เป็นนามธรรม คือ วิญญาณ และอีก
 ส่วนหนึ่งประกอบขึ้นมาจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมคือวัตถุต่าง ๆ
 เพราะฉะนั้นตัวเราก็คือนามรูป

การศึกษาให้เข้าใจว่าวิญญาณเป็นผู้สร้างชีวิต จุดนี้
 เป็นจุดที่สำคัญที่สุด ถ้าคนไหนยังไม่ยอมถอนความคิดในเรื่อง
 ธรรมชาติ คือยังถือว่าคนเราเกิดขึ้นมาตามธรรมชาติ ซึ่งคำว่า
 ธรรมชาติที่เขาพูดถึงนั้น หมายถึง เรื่องของวัตถุและกฎเกณฑ์
 ของวัตถุ ซึ่งสามารถอธิบายได้ทางวิทยาศาสตร์ ถ้าหากยัง
 เข้าใจอย่างนี้ ก็จะไม่มีการเข้าใจว่าคนเราเกิดมาจากวิญญาณ
 อันที่จริงข้อพิสูจน์ที่แสดงให้เห็นว่า วิญญาณเป็นผู้สร้างชีวิต
 นั้น เป็นเรื่องที่เข้าใจไม่ยาก เพราะมีข้อสังเกตอยู่อย่างหนึ่ง
 ว่า อะไรก็ตามถ้าเกิดจากจิตใจคือเกิดจากความนึกคิดแล้ว
 ทุกอย่างย่อมมีความหมาย เช่นเมื่อเราพิจารณาดูเครื่องจักร
 ต่าง ๆ ถ้าเรามีความรู้ ก็จะมีรูปร่างขึ้นใหม่สร้าง

ขึ้นมาเพื่ออะไร แล้วขอให้พิจารณาดูร่างกาย เราก็จะเห็นว่า อวัยวะทุกชิ้นมีความหมาย พฤติกรรมต่าง ๆ ของร่างกายที่มีความหมาย เพราะฉะนั้นเราจึงปฏิเสธไม่ได้ว่าร่างกายไม่ได้เกิดมาจากวิญญาณ

อนึ่งเมื่อเราพิจารณาตัวเราในความฝัน เราก็จะเห็นว่า ตัวของเรา มีตา มีหู มีจมูก มีอวัยวะต่าง ๆ ครบถ้วน มีการเห็น การได้ยินมีความรู้สึกนึกคิด และทั้งหมดที่ว่านี้ก็เกิดมาจากใจทั้งสิ้น และในเมื่อเรารู้จักแยกแยะความฝันออกพิจารณาแล้ว รู้ว่าเรื่องไหนเป็นเรื่องจริง เรื่องไหนเป็นเรื่องไม่จริง พร้อมทั้งเข้าใจเหตุผลโดยตลอดว่า ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ครั้นแล้วเราก็จะได้เห็นอย่างชัดเจนว่า ตัวเราคือร่างกายเกิดมาจากวิญญาณ อย่างแน่นอน เพื่อที่จะให้ท่านผู้อ่านได้ทราบว่า ความฝันที่เป็นเรื่องจริงมีลักษณะอย่างไร ซึ่งจากตัวอย่างความฝันที่เป็นจริงนี้ จะทำให้เราเข้าใจได้อย่างชัดเจนว่า การตายก็เหมือนกับการนอนหลับนั่นเอง การเกิดใหม่ก็เหมือนกับชีวิตในความฝัน ตัวอย่างความฝันดังที่จะกล่าวต่อไปนี้ คุณเอื้อ หงสกุล ได้มีจดหมายถึงข้าพเจ้า

เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๑๓ ขอให้ท่านอ่านดูเสียก่อน

โรงเรียนรุจิเสวีวิทยา

เลขที่ ๑๗๔ ซอยศุภราช ถนนพหลโยธิน ตำบลสามเสนใน
อำเภอพญาไท จังหวัดพระนคร โทร. ๗๓๒๐๙

มีนาคม ๒๕๑๓

เรียนคุณพร รัตนสุวรรณ ที่นับถือ

ผมได้รับหนังสือ “การติดต่อวิญญาณ โดยเอสเทลล์ โรเบิร์ตส์” ที่คุณส่งไปเปลี่ยนให้แล้ว จึงขอแสดงความขอบคุณมา ณ ที่นี้ ผมจึงได้ส่งฉบับที่เรียงหน้าผิดและขาดตกบกพร่องคืนมาให้

ในจดหมายฉบับก่อน ผมได้บอกว่าคุณมีประสบการณ์เกี่ยวกับวิญญาณอยู่หลายครั้ง เพื่อตอบแทนความกรุณาที่คุณพรได้เปลี่ยนหนังสือเล่มใหม่ให้ไป ผมจึงใคร่จะเล่าให้ทราบสัก ๒ เรื่อง เพราะคิดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้าเรื่องวิญญาณของคุณพรบ้าง

เรื่องแรกนั้นเกิดขึ้นเมื่อราว พ.ศ. ๒๔๗๐ ขณะนั้นผมอายุ ๒๐ กว่า ผมไปถอนฟันกรามที่ศิริราชพยาบาล เนื่องด้วยนายแพทย์เป็นเพื่อนนักเรียนชั้นเดียวกัน จึงไม่ได้มีการตรวจตรากันอย่างละเอียด สมัยนั้นการฉีดยาให้ชาเฉพาะแห่งไม่มี เขาจึงจัดการวางยาสลบแก่ผม

ผมได้สังเกตอาการสลบนั้น รู้สึกว่าร่างกายได้เริ่มไม่มีความรู้สึกและนึกให้กระดูกกระดูกไม่ได้ เริ่มแต่ปลายนิ้วเท้านิ้วมือก่อน พออาการไม่รู้สึกนั้นขึ้นมาถึงคอก็รู้สึกแน่นเหมือนถูกกดจมอยู่ในน้ำ แล้วก็เลยหลับผลอยไป

ระหว่างที่หลับอยู่นั้น ผมรู้สึกว่าผมลุกขึ้นจากเตียงตัวลอยออกไปทางประตูห้อง แล้วเลี้ยวตามทางเดินไปถึงหน้าต่าง ข้างนอกหน้าต่างมีต้นมะขามใหญ่ ผมได้ลอยออกไปนอกหน้าต่าง และไปลอยวนอยู่ที่โคนต้นมะขามประเดี๋ยวหนึ่ง ก็ลอยต่อออกไปยังกลางสนามหญ้า ซึ่งตรงนั้นมีบ่อน้ำ มีร้านต้นไม้ท่าสีขาว ๆ ปลูกต้นพวงชมพู คลุมบ่อน้ำอยู่ ผมก็ไปที่บ่อน้ำนั้นอยู่พักหนึ่ง จึงลอยกลับมาในห้องและขึ้นนอนบนเตียงตามเดิม

ขณะนั้นเองผมก็รู้สึกตื่นขึ้น ในปากผมมีสำสีเต็ม ได้ยินเสียง หมอสั่งให้เปิดตู้เอายาฉีดมา และเสียงนางพยาบาลถามว่า กุญแจตู้อยู่ที่ไหน หมอสั่งว่าไม่ต้องหากุญแจแล้ว ให้ทุบกระจก ตู้ยาเลย พอเสียงกระจกแตกผมก็ลืมตาขึ้น นางพยาบาลที่ยืน อยู่ข้างเตียงคนไข้ก็ร้องว่า “ฟื้น แล้ว ๆ” หมอชะโงกเข้ามาดูแล้ว บอกว่าไม่ต้องฉีดยาแล้ว

ผมถามหมอว่าเกิดเรื่องอะไรกันขึ้น หมอบอกว่า เกิดอะไรล่ะ ล้อซ็อคไปตั้งหลายนาที่นะซี ผมถามว่า ซ็อคยังไร หมอบอกว่า หัวใจลือหยุดเต้นนะซี ผมถามว่า หัวใจหยุดเต้น แล้วเป็นยังไง หมอตอบว่าหัวใจหยุดเต้น ก็คือขาดใจตายไปแล้วนะซี ถ้าฉีดยาให้เต้นใหม่ไม่ได้ ล้อก็ตายเลยเท่านั้น ล้อมีโรคอะไรประจำตัวบ้างทำไมไม่บอกอ๊ว ผมบอกว่าผมเป็น มาลาเรียแล้วกลายเป็นโรคโลหิตจาง หมอบอกว่าถ้าอ๊วรู้ว่า ล้อเป็นโลหิตจาง อ๊วก็คงไม่วางยาสลบหรือก นี่เคราะห์ดีนะที่ หัวใจมันกลับเต้นขึ้นมาเองได้ ไม่งั้นล้อเป็นผีไปแล้ว ต่อจาก นั้นหมอก็ให้ยาบำรุงหัวใจและให้นอนนิ่ง ๆ อยู่ ๑ ชั่วโมง

ระหว่างนอนอยู่นั้นผมตั้งใจสงสัยว่า ไอ้ที่ผมฝันเห็น ว่าตัวลอยออกไปนอกตึกนั้น บ่อน้ำ ต้นมะขามและสิ่งต่าง ๆ ที่เห็นนั้นมันมีจริงหรือเปล่า ฉะนั้นพอเขาอนุญาตให้ลุกขึ้นกลับบ้านได้ ผมก็ออกไปดูที่ทางเดินและไปดูที่หน้าต่าง ผมเห็นต้นมะขาม สนามหญ้า บ่อน้ำ และต้นพวงชมพูที่ขึ้นบนรั้วคลุมบ่ออยู่มีจริง เหมือนอย่างที่ผมเห็นในระหว่างผมขาดใจนั้นครบทุกอย่าง ดังนี้ ผมจึงเชื่อว่า คนเราเมื่อขาดใจแล้ว วิญญาณมันก็ออกจากร่างและไม่ได้ไปไหน มันก็อยู่ในโลกนี้เองและมันก็มาอยู่ที่ร่างกายของมัน อย่างผมถ้ากลับเข้าร่างไม่ได้ ก็คงจะตายไปแล้ว

อีกเรื่องหนึ่งเกิดขึ้นเมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ กล่าวคือพี่เขยผมเป็นมะเร็งที่ท้องน้อยตายไปพอเวลาเที่ยงพี่สาวผมจะต้องได้กลิ่นน้ำเหลือง เขาก็จุดบู่หรือวางไว้ข้างแก้วกาแฟดำเย็น กลิ่นก็หายไป เพราะแกชอบสูบบุหรี่และกินกาแฟดำเย็นในเวลาเที่ยงทุกวัน ครั้นผมทราบเข้าก็คิดจะทดลองติดต่อกับวิญญาณของพี่เขยดู

วิธีการของหมาก็คือ เอาลูกจ้างผู้หญิงชื่อนางทรัพย์ มา
สะกดจิตให้หลับก่อน แล้วเอานางเชื้อซึ่งเป็นญาติกับผู้ตาย
มาสะกดให้หลับอีกคนหนึ่ง คราวนี้ก็สั่งนางทรัพย์ให้บอกพี
เชยของหมมาให้มาเข้าตัวนางเชื้อ ปรากฏร่างนางเชื้อกลายเป็น
คนทรงขึ้นมาได้ และสามารถตอบคำถามต่าง ๆ เหมือนอย่าง
ตัวพีเชยผมมาพูดเอง แต่นางเชื่อนั้นบอกว่ายังเจ็บที่แผลมะเร็ง
อยู่ทั้ง ๆ ที่นางเชื้อก็เป็นคนดี ๆ ไม่ได้เป็นอะไร ผมจึงจับความ
ได้ว่า การที่วิญญาณของพีเชยบอกว่าเจ็บปวดอยู่นั้น คงเป็น
เพราะวิญญาณมีอุปาทานนั่นเอง ผมทราบที่พีเชยผมเป็นคน
เชื่อถือในพระพุทธคุณ ผมจึงบอกว่าผมจะอัญเชิญพระพุทธ
คุณมารักษาให้เอาใหม่ วิญญาณบอกว่าเอา ผมก็ตั้งนะโมว่า
อิติปิโส เป่าไปที่ตัวนางเชื้อ พร้อมกับบอกว่าด้วยอำนาจของ
พระพุทธคุณนี้คุณพีต้องหายปวดแน่แล้ว และถามว่ารู้สึกว่
หายปวดหรือไม่ วิญญาณในร่างของนางเชื้อก็รับว่าค่อยยังชั่ว
ทุเลาการปวดไปแล้ว ผมได้ถามอะไรต่ออะไรกับ วิญญาณนั้น
อยู่นานพอสมควรจึงได้ปล่อยให้ลาไป เท่าที่สังเกตดูรู้สึกว่
วิญญาณของผู้ตายนั้นมีความจำเลื่อมไปมาก

และไม่มีความรู้เรื่องใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นภายหลังการตายเลย ผมได้ทดลองเพียงคนเดียวเท่านั้นก็ไม่ได้ทดลองอีก เพราะผู้หญิงสองคนนั้นได้พากันหนีออกจากบ้านไปเนื่องจากความกลัว เพราะเขาว่าแลเห็นผู้ตายมาปรากฏให้เห็นบ่อย ๆ ทั้งในเวลาหลับตาและเวลาตื่น แต่เวลาตื่นเห็นเพียงเงา ๆ เท่านั้น

เท่าที่เล่ามานี้ หลังว่าจะเป็นประโยชน์แก่คุณพร บ้างไม่มากก็น้อย

ขอขอบคุณอีกครั้งที่เปลี่ยนหนังสือให้ใหม่ ส่วนหนังสือที่คืนมานั้นผมแยกส่งมาต่างหาก

ด้วยความนับถือ

เอื้อ หงสกุล

จากตัวอย่างที่ท่านได้อ่านมานี้ ท่านจะเห็นได้ว่าคนที่นอนหลับแล้วฝัน กับคนที่ได้ตายไปนั้นมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันมาก กล่าวคือ ชีวิตในความฝันเกิดจากความนึกคิด ชีวิตหลังจากตายก็เกิดจากความนึกคิดเช่นเดียวกัน ลักษณะของร่างกายก็คล้ายกันมาก ด้วยเหตุนี้ คนที่ไม่ทราบความจริงเกี่ยวกับเรื่องโอปปาติกะ

หรือไม่เชื่อว่าคนเราตายแล้วก็ยังมีชีวิต ก็อาจจะเห็นได้ว่า เรื่องที่คุณเอื้อเล่าให้ฟังนี้ ก็คือความฝันนั่นเอง แต่ความจริงเรื่องนี้ไม่ใช่ความฝัน เพราะตอนนั้นคุณเอื้อได้ตายไปชั่วขณะหนึ่ง ขอให้สังเกตว่า สิ่งที่คุณเอื้อได้เห็นภายหลังจากการช็อคคนนั้นตรงกับข้อเท็จจริง ไม่ใช่การนึกเห็นไปเองเหมือนกับในความฝัน และการเห็นในลักษณะนี้ก็ผิดกับความฝันอีกอย่างหนึ่งคือ สิ่งต่าง ๆ ที่เห็นในความฝันจะลบเลือนไปได้ง่ายมาก บางคนพอตื่นขึ้นมาไม่นานเท่าไรก็ลืมหมด ไม่ประทับใจ ส่วนภาพต่าง ๆ ที่คุณเอื้อได้เห็นภายหลังจากการช็อคคนนั้นเป็นภาพประทับใจ การเห็นในลักษณะอย่างนี้ไม่ว่าเวลาจะล่วงเลย มาสักกี่สิบปีก็จะมีลืม เมื่อนึกขึ้นมาคราวไร ก็จะมีรู้สึกเห็นได้ชัดเจนเหมือนกับเพิ่งเห็นมาใหม่ ๆ และโดยปกติการเห็นในลักษณะนี้ จะตั้งอยู่ในความทรงจำยิ่งกว่า การไปเห็นอะไรมาด้วยตาเนื้อเสียอีก นี่คือข้อที่แตกต่าง

ตามความรู้สึกส่วนตัวของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าไม่สงสัยว่าเรื่องที่เล่ามานี้เป็นความฝันเพราะตัวอย่างเช่นนี้

ข้าพเจ้าเองก็เคยประสบมาแล้วด้วยตนเอง และที่พบในเอกสารที่ฝรั่งเศสเขียนเอาไว้ก็มีมากมาย และที่คนไทยเล่าให้ข้าพเจ้าฟังก็มีอยู่หลายเรื่อง แต่ไม่มีเรื่องไหนซึ่งมีหลักฐานชัดเจนพอที่จะทำให้คนสงสัยติดตามพิสูจน์ได้ เหมือนกับเรื่องของ คุณเอื้อ หงสกุล ด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงได้นำมาลงในหนังสือวิญญูณ เพื่อไม่ให้เรื่องนี้ต้องสูญไป และขอได้โปรดเข้าใจไว้ด้วยว่า :-

คนเราเมื่อตายแล้ว จะมีลักษณะเหมือนกับที่ คุณเอื้อเล่าให้ฟังนี้ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าต้องเป็นเช่นนี้ทุกรายไป เพราะบางคนในขณะที่ตายอาจจะไม่รู้สึกรู้สีกตัวว่าตัวเองออกมาจากร่างกายในลักษณะอย่างไร เพราะอาจจะตายในขณะที่ไม่รู้สึกรู้สีกตัว และหลับอยู่เป็นเวลาชั่วระยะหนึ่ง พอตื่นขึ้นมาก็เห็นตัวเองอยู่ในโลกใหม่ คือในโลกของโอบปาติกะ ไม่เห็นสภาพในโลกมนุษย์เลย เช่นอย่างในกรณีของคนทีพอจติแล้ว ก็ไปปฏิสนธิอยู่ในภูมิของโอบปาติกะทันที โดยไม่เกี่ยวข้องกับโลกมนุษย์ แต่บางคนในระยะแรกก็อาจจะอยู่ในโลกมนุษย์ ได้เห็นสภาพในโลกมนุษย์ตามความเป็นจริง

และในเวลาเดียวกันก็ได้เห็นพวกโอบปาติกะ และเห็นสิ่ง
แวดล้อมในโลกของโอบปาติกะด้วย อย่างนี้ก็เหมือนกัน แต่
อย่างไรก็ดี ไม่ว่าจะตายในลักษณะไหน ชีวิตที่เกิดใหม่
จะมีหลักเหมือนกันหมดทุกคน กล่าวคือวิญญาณเป็นผู้สร้าง
ขึ้นมาตามวิบากที่มีอยู่ในสันดาน เช่นเดียวกับชีวิตในความฝัน
แต่ก็มีประเด็นแตกต่างกันบางอย่าง เพราะวิญญาณที่สร้าง
ชีวิตในความฝัน หรือสิ่งแวดล้อมในความฝันนั้น เป็นพลังของ
วิญญาณส่วนน้อย เนื่องจากส่วนใหญ่ยังคงควบคุมร่างกายอยู่
ฉะนั้นรูปร่างในความฝันจึงไม่สมบูรณ์และมีชีวิตจริง ๆ เหมือน
กับพวกโอบปาติกะ ส่วนชีวิตที่เกิดภายหลังจากตาย เกิดจาก
พลังของวิญญาณทั้งหมด เพราะในร่างกายของคนตาย ไม่มี
ความรู้สึกอะไรเหลืออยู่เลย ด้วยเหตุนี้รูปร่างที่เกิดขึ้นภายหลัง
จากตายจึงมีชีวิต เช่นสามารถเห็นอะไรได้ตรงตามความเป็น
จริง เหมือนกับคนอื่นสามารถได้ยินเสียงของคนอื่น ส่วนชีวิต
ในความฝัน เห็นเฉพาะแต่ภาพที่จิตใจของตัวเองสร้างขึ้น ไม่
ได้เห็นของจริงอย่างนี้เป็นต้น

ที่เหนมาเข้าทรงจึงเข้าไม่ได้ เพราะการเข้าทรงก็คือการสะกดจิตเหมือนกัน ต่างกันแต่เพียงว่า ผู้ที่มาสะกดเป็นโอบปาติกะ ไม่ใช่เป็นมนุษย์เท่านั้น เพราะฉะนั้นการสะกดจิต ถ้าหากเป็นการสะกดซ้อน โดยธรรมดาย่อมไม่ได้ เพราะภาวะของจิตใจที่เข้าไปครอบงำต่างกัน สมมุติว่าทั้ง ๆ ที่ผู้ถูกสะกดตกอยู่ในอำนาจจิตของคนใดคนหนึ่งอยู่แล้ว แต่ก็ยังมีอำนาจจิตของคนอื่น ซึ่งมีภาวะแตกต่างกัน พยายามที่จะเข้าไปครอบงำอีก มันก็จะเป็นเหมือนกับคนบางคนที่ได้รับความรู้สึกขัดแย้งกันอย่างรุนแรง และถ้าความรู้สึกที่ขัดแย้งนี้เกิดขึ้นในจิตสำนึก เราก็จะแลเห็นว่าคนคนนั้นได้แสดงความกุ่มใจ หรือแสดงอาการผิดปกติออกมาอย่างไร และเราก็ยังรู้จักสาเหตุได้ง่ายว่า ความรู้สึกที่ขัดแย้งนั้นคืออะไร ฉะนั้นจึงมีทางที่จะคลี่คลายได้ง่าย ในเมื่อผู้นั้นมีพื้นฐานที่จะคลี่คลายออกได้ง่าย แต่ถ้าหากความรู้สึกที่ขัดแย้งกันนี้ฝังลงไปในจิตไร้สำนึกแล้ว และค้นหาไม่พบว่าความขัดแย้งนั้นอยู่ที่จุดไหนหรืออยู่ในเรื่องอะไร ในกรณีอย่างนี้ก็ทำให้ผู้นั้นเป็นโรคประสาท

ได้ง่าย และถ้าขัดกันรุนแรงมากก็ทำให้เป็นโรคจิตได้ และทราบ
ได้ที่ยังคลำหาความขัดแย้งไม่พบและไม่ได้คลี่คลายออก คน
คนนั้นก็จะไม่หายจากการเป็นโรคประสาทหรือโรคจิตเป็นอัน
ขาด นี่คือภัยที่ร้ายแรง

อันที่จริงในชีวิตประจำวันของคนทั่วไป ก็มักจะรับ
อิทธิพลในลักษณะของการสะกดจิตจากคนอื่นอยู่เสมอ แต่
ในเมื่อคนไหนรู้จักปรับความรู้สึกนึกคิดของตัวเองให้เข้ากันได้
กับสิ่งที่รับเข้าไปใหม่ ๆ ความขัดแย้งไม่มีจิตใจของเขาก็ยังเป็น
ปกติอยู่ได้ แต่ถ้าหากคนไหนปรับให้เข้ากันไม่ได้ และความ
รู้สึกที่เข้าไปใหม่ ก็เป็นความรู้สึกที่รุนแรงประทับใจมาก และ
ความรู้สึกที่มีอยู่ก่อนก็รุนแรง เมื่อเป็นเช่นนี้การขัดแย้งก็จะมี
อยู่อย่างรุนแรง ในกรณีอย่างนี้ก็จะทำให้เป็นโรคประสาทง่าย
มาก คนส่วนมากในสมัยปัจจุบันที่เป็นโรคประสาทที่มีสาเหตุ
มาจากทางจิตใจนั้น ส่วนมากก็เป็นกันเพราะเหตุนี้ อย่าลืมนึกว่า
ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในจิตสำนึกนั้นทุก อย่างย่อมมีวิบาก คือ
มีเชื้อของมันเกิดขึ้นในจิตไร้สำนึก และในเมื่อในจิตสำนึกเกิด
ความขัดแย้งกัน ก็ย่อมหมาย

ถึงว่าความขัดแย้งอันนั้นจะต้องเกิดขึ้นในจิตไร้สำนึกด้วยความขัดแย้งในจิตสำนึกก่อให้เกิดปฏิกิริยาอย่างไรบ้างเราสังเกตเห็นได้ง่าย แต่ถ้ามันฝังลงไป ในจิตไร้สำนึก และฝังมานานแล้ว ก็ จะสังเกตเห็นได้ยาก แต่จะเห็นหรือไม่เห็นก็ตาม ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในจิตไร้สำนึกนั้น จะต้องก่อให้เกิดปฏิกิริยาต่อระบบอวัยวะภายในเสมอ และทำให้เกิดโรคต่อระบบอวัยวะภายในต่าง ๆ ได้ และบางคนที่อาจจะทำให้เกิดโรคผิวหนังขึ้นได้ ทั้งนี้สุดแล้วแต่จุดอ่อนของร่างกายจะอยู่ที่ไหน หลักวิชาที่อธิบายมาให้ฟังโดยสังเขปนี้ จะเห็นได้แล้วว่า การเข้า ทรงโดยวิธีการสะกดจิตนี้ ถ้าหากจะเป็นไปได้ ก็จะต้องมีอันตรายดังที่กล่าวมานี้

การสะกดจิตอีกแบบหนึ่ง คือการสะกดตัวเอง ซึ่งครั้งแรกอาจจะเกิดจากอิทธิพลของผู้อื่น หรืออาจจะเกิดขึ้นจากการกระทำของตัวเองก็ตาม ผู้ที่สะกดจิตแบบนี้ ก็จะเป็นคนทรงไม่ได้เช่นเดียวกัน เว้นไว้แต่ในกรณีที่การสะกดจิตนั้นจะได้กระทำเป็นพิธีกรรม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้ที่ถูกสะกดเป็นคนทรง แต่ถึงกระนั้นพิธี

กรรมที่จัดทำขึ้นนั้น จะต้องมีผลไปในทางจูงใจทำให้จิตใจของเขาว่าง ไม่ให้ไปเกาะหรือยึดมั่นอยู่ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างเหนียวแน่น ซึ่งพิธีกรรมเช่นนี้ ได้ช่วยกล่อมเกล่าจิตใจของเขาให้ว่างไปโดยลำดับ จนกระทั่งอยู่ในภาวะที่วิญญาณของผู้ใดผู้หนึ่ง จะเข้ามาครอบงำได้ การสะกดจิตแบบนี้มีใช้อยู่ในสมัยโบราณทั่วไป ของไทยก็มีเช่นการเซกวิญญานแม่สีเป็นต้น พิธีกรรมเช่น นี้ก็เรียกว่าเป็นการสะกดจิตเหมือนกัน แต่ที่ถูกต้องจะเรียกว่าเป็นการจูงใจให้ว่างมากกว่า ฉะนั้นไม่ว่าในกรณีใด ๆ ก็ตาม ที่เรากล่าวว่าเป็นการสะกดจิตเพื่อการเข้าทรงนั้น ถ้าจิตของผู้ที่เป็นคนทรงไม่ว่าง เพราะไปยึดมั่นอยู่ในอารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่งอย่างเหนียวแน่น ย่อมจะเป็นคนทรงไม่ได้ ส่วนในกรณีที่เราเห็นว่าเป็นไปได้นั้นเป็นเพราะการสะกดจิตนั้น ไปทำให้จิตของผู้ที่จะเป็นคนทรงเกิดว่างขึ้นมา ซึ่งในกรณีอย่างนี้บางทีก็เป็นไปโดยอัตโนมัติ กล่าวคือ ผู้ที่เป็นคนทรงนั้นพื้นเดิมเป็นคนทำใจให้ว่างได้ง่าย และมีตัวเป็นสื่อที่จะเป็นคนทรงได้ สำหรับในกรณีอย่างนี้ เมื่อมีการสะกดจิต

ซึ่งจะโดยวิธีไหนก็ตาม ในช่วงที่เขากำลังปล่อยใจให้ว่าง เพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งของผู้สะกดนั้น แทนที่เขาจะก้าวต่อไปตามคำสั่งของผู้สะกด จิตใจของเขากลับเป็นไปตามความเคยชินที่เคยเป็นคนทรงมาแล้วในอดีต ซึ่งในกรณีอย่างนี้คนอื่นไม่อาจจะสังเกตเห็นได้ หรือแม้แต่ตัวเองก็สังเกตเห็นไม่ได้ นอกจากจะมีความรอบรู้ในเรื่องนี้จริงๆ เท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม ขอได้โปรดจำไว้ให้แม่นว่า ผู้ที่จะเป็นคนทรงได้นั้น จิตใจของเขาจะต้องไม่ได้อยู่ในคำสั่งของใครมาก่อน คือไม่ไปยึดมั่นในอารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ใจของเขาจะต้องว่างหรือเป็นอิสระพอสมควร จึงจะมีใครมาเข้าทรงได้ เพราะฉะนั้นอย่าลืมว่า การสะกดจิตเพื่อจะให้มียผลในการเข้าทรงนั้น ต้องเป็นการสะกดเพื่อให้ใจของเขาว่าง ซึ่งการสะกดแบบนี้ ก็คือการจูงใจให้จิตของเขาว่างนั่นเอง การสะกดจิตในรายที่มีผลทำให้ผู้ถูกสะกดระลึกชาติได้หรือระลึกย้อนหลังได้ ก็อยู่ในกฎอันเดียวกันนี้ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ผู้ถูกสะกดจะต้องเป็นคนมีพื้นฐานสมาธิดีมาก่อน หรือเป็นคนเคยมีความสามารถในทางระลึกชาติได้มาแล้วในอดีตชาติ จึงจะมีผลดังที่กล่าวมาได้

กลิ่นของโอบปาติกะ

ในจดหมายของคุณเอื้อ หงสกุล ได้เล่าไว้ตอนหนึ่งว่า “พี่เขยของเขาเป็นมะเร็งที่ท้องน้อยตายไป พอเวลาเที่ยงพี่สาวของเขาจะได้กลิ่นน้ำเหลืองเมื่อพี่สาวของเขาจุดบู่หรือไข่มุกแก้ว กาแฟดำเย็น กลิ่นก็หายไป เพราะแกชอบสบู่หรือและกินกาแฟดำเย็นในเวลาเที่ยงทุกวัน” จากเรื่องที่คุณเอื้อเล่าไว้นี้ ผมเองก็มีความสงสัยจึงได้กราบเรียนถามโอบปาติกะองค์หนึ่งและท่านได้กรุณาอธิบาย ให้ฟังดังต่อไปนี้

โดยธรรมดา พวกโอบปาติกะทุกคนก็มีกลิ่น ซึ่งสุดแล้วแต่ตัวเองจะอยู่ในภุมิไหน เหมือนกับคนในโลกมนุษย์ ซึ่งกลิ่นตัวเหมือนกันบ้างไม่เหมือนกันบ้าง สำหรับในบางกรณีที่คุณคนบางคนรู้สึกได้กลิ่นของพวกโอบปาติกะนั้นความจริงเป็นกลิ่นประจำตัวของเขา ซึ่งทุกคนที่อยู่ในภุมินั้นมักจะต้องมีกลิ่นคล้ายคลึงกันเช่นนี้เสมอ แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า ทุกคนที่ตายไปแล้วจะต้องมีกลิ่นเหม็นเหมือนกับกลิ่นน้ำเหลือง หรือกลิ่นเหม็นอย่างนั้นอย่างนี้ ซึ่งเป็นกลิ่นของศพที่ตาย

ประเด็นนี้โปรดพิจารณาให้ละเอียด คนที่ตายไปแล้วย่อมไปเกิดใหม่และมีร่างกายใหม่ เพราะฉะนั้นกลิ่นของศพจึงไม่เกี่ยวข้องกับอะไรกันเลย แต่คนส่วนมากมักจะเข้าใจผิดในเรื่องนี้ ซึ่งความเป็นจริงแล้วกลิ่นเหม็นที่บางคนรู้สึกเหมือนกลิ่นศพนั้น ก็คือกลิ่นประจำตัวสำหรับผู้ที่อยู่ในภุมินั้น ๆ เพราะฉะนั้นจึงเป็นข้อสังเกตอยู่อย่างหนึ่งว่า สำหรับในกรณีที่เป็นเรื่องจริง ไม่ใช่เรื่องของอุปาทาน ถ้าหากได้กลิ่นเหม็นก็หมายความว่า ผู้ที่ตาย ไปอยู่ในภุมิที่ไม่ดี

แต่อย่างไรก็ดีการที่ญาติพี่น้องได้กลิ่นเหม็นของผู้ที่ตายไปนั้น ไม่ได้หมายความว่าคนนั้นจะต้องไปอยู่ในภุมิที่ไม่ดีเสมอไป เพราะยังมีสาเหตุอีกอันหนึ่งที่ทำให้ได้กลิ่นเหม็น กล่าวคือบางคนในขณะที่ยังอยู่ในโลกมนุษย์เคยได้ยินได้ฟังอยู่เสมอว่า ถ้าคนที่ตายไปมาหา จะต้องได้กลิ่นเหม็นเหมือนศพ และก็มีอุปาทานอันนี้ฝังอยู่ในใจ เพราะฉะนั้นคนบางคนทั้งที่ตัวเองอยู่ในภุมิที่ไม่มีกลิ่นเหม็น แต่เมื่อมาหาญาติพี่น้อง และปรารถนาที่จะให้เขารู้ว่าตนเองมา จากอุปาทานที่เคยมี

นั่นก็จะบันดาลให้เกิดกลิ่นเหม็นขึ้นมาโดยอัตโนมัติ คือ ไม่ใช่กลิ่นที่เขาทำให้เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจ เว้นไว้แต่เขาจะอยู่ในภูมิสูงจึงจะทำได้ แต่โดยธรรมดาผู้ที่อยู่ในภูมิสูงจะไม่ทำให้เกิดกลิ่นเหม็น เขาอาจจะใช้วิธีการอย่างอื่นที่ดีกว่านี้ได้ เพื่อให้ญาติรู้ว่าเขามาหา ส่วนผู้ที่อยู่ในภูมิต่ำจะไม่สามารถสร้างกลิ่นอย่างนั้นอย่างนี้ให้เกิดขึ้นได้ตามความตั้งใจได้ เช่นบางคนอาจจะบันดาลให้ญาติหรือเพื่อนได้กลิ่นหอมของดอกไม้ เพื่อเป็นสัญลักษณ์ในการติดต่อก็ได้ แต่ก็ขอให้สังเกตว่า กลิ่นที่เกิดจากอุปาทานหรือที่เกิดจากความรู้สึกที่ฝังใจมาตั้งแต่ในสมัยยังเป็นมนุษย์นั้น กลิ่นจะออกมาจากการกระทำของเขาจริงๆ คือไม่ใช่เกิดจากอุปาทานโดยตรง ซึ่งหมายความว่าเมื่อเขาต้องการจะให้เกิดกลิ่นอะไรเขาก็ทำได้ ในกรณีอย่างนี้ต้องเป็นเรื่องของผู้ที่อยู่ในภูมิสูงเท่านั้นจึงจะทำได้

วิธีศึกษาเรื่องตายแล้วเกิดที่จะทำให้เข้าใจง่าย ก็คือศึกษาเรื่องความฝันให้เข้าใจทุกแง่ทุกมุม โดยเฉพาะ

อย่างยิ่ง ความฝันในรายที่เป็นความจริง เช่นอย่างเรื่องของคุณ
เอื้อ หงสกุล เป็นต้น เพราะเรื่องราวในความฝันเป็นตัวอย่างที่
เห็นได้ชัดว่า ร่างกายเกิดมาจากวิญญาณ และร่างกายในความ
ฝันในรายที่เป็นเรื่องจริงนั้น ก็แสดงให้เห็นว่ามีอวัยวะต่าง ๆ
เช่น ตา หู จมูก ลิ้น เป็นต้นเหมือนกับกายเนื้อทุกประการ
ขอให้พิจารณาเรื่องของคุณเอื้อให้ละเอียด ซึ่งอันที่จริงเรื่อง
ของคุณเอื้อ หงสกุลนี้ไม่ใช่เป็นความฝันเหมือนอย่างของคน
ทั่ว ๆ ไป แต่เป็นข้อเท็จจริงที่แสดงให้เห็นว่าคนเราในขณะที่กำลัง
จะตาย จะมีตัวตนเกิดขึ้นในลักษณะอย่างไร จากตัวอย่าง
อันนี้แม้เพียงรายเดียว ก็สามารถที่จะยืนยันได้ว่า คนเราตาย
แล้วต้องเกิดอีกแน่ ซึ่งชีวิตที่เกิดใหม่ก็เหมือนกับชีวิตในความ
ฝัน และชีวิตประเภทนี้ พระพุทธเจ้าทรงเรียกว่าโอปปาติกะ
รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้ ผู้ที่สนใจสามารถที่จะอ่านได้จาก
หนังสือเรื่อง **ผีและเทวดามีจริง** ซึ่งเป็นการเขียนจากหลักฐาน
ในพระไตรปิฎก และอีกเรื่องหนึ่งคือเรื่อง **สู่แสงสว่าง**

หนังสือเล่มนี้ได้อธิบายเกี่ยวกับเรื่องความฝันไว้อย่างละเอียดจากหลักฐานในคัมภีร์พุทธศาสนา และชี้ให้เห็นว่าโอบปาติกะเกิดขึ้นได้อย่างไร ? มนุษย์พวกแรกในโลกนี้เกิดขึ้นได้อย่างไร? มาจากไหน ซึ่งก็เป็นการเขียนโดยอ้างหลักฐานจากคัมภีร์พระไตรปิฎกเช่นเดียวกัน หนังสือเล่มนี้เพิ่งจะเขียนและพิมพ์เสร็จแล้วเมื่อไม่นานมานี้เอง หนังสือทั้งหมดนี้จะหาได้จากสำนักค้นคว้าทางวิญญาณ

อันที่จริง เรื่องความฝันส่วนมากเป็นเรื่องที่ไร้สาระ แต่ถึงกระนั้น เราก็ต้องรู้ว่าเพราะเหตุไรเรื่องความฝันส่วนมากจึงเป็นเรื่องไม่จริง และเพราะเหตุไรความฝันบางอย่างจึงเป็นเรื่องจริง ต้องสามารถแยกประเด็นต่าง ๆ ออกพิจารณาได้ ซึ่งในเมื่อเข้าใจเหตุผลโดยตลอดแล้ว ก็จะเหลือข้อเท็จจริงที่ทำให้เราเชื่อแน่ว่า ชีวิตของคนเราก็เกิดมาจากวิญญาณของเรานั้นเอง ซึ่งตัวอย่างที่เห็นได้ง่ายก็คือ ชีวิตในความฝันในรายที่เป็นความจริง และในเมื่อเราเข้าใจเรื่องชีวิตในความ

ฝันได้อย่างแจ่มแจ้งแล้ว ก็จะได้รู้ได้โดยไม่ต้องถามว่า คนเราตายแล้ว ก็จะต้องเกิดอีกแน่นอน คนเราจะต้องมีการเวียนว่ายตายเกิดกันไปเรื่อย ๆ ไม่มีที่สิ้นสุด ตราบใดที่ตัณหายังมีอยู่ในสันดาน การปฏิสนธิจะต้องมีอยู่เรื่อย ๆ ตามหลักที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้

ข้าพเจ้าคิดว่า ปัญหาเรื่องตายแล้วเกิดนั้น ถ้าได้ศึกษา มาตามแนวนี้ ก็จะทำให้เข้าใจง่าย และในเมื่อเรื่องนี้สามารถ เข้าใจกันได้ง่าย ๆ แล้ว ในไม่ช้าความเชื่อในเรื่องนี้ก็จะแพร่ หลายไปทั่ว และคนทั้งหลายก็จะเห็นว่าปัญหาเรื่องตายแล้ว เกิดเป็นเรื่องธรรมดาเหมือนกับเมื่อเรานอนหลับแล้วก็ฝัน เพราะใคร ๆ ก็เข้าใจและเชื่อ แม้กระทั่งเด็ก ๆ ก็สามารถที่จะสอนให้เข้าใจ และให้เกิดความเชื่อได้ด้วย ความเชื่อในเรื่อง ตายแล้วเกิดนั้น ขึ้นอยู่กับความเข้าใจว่า **“วิญญูณเป็นผู้ สร้างชีวิต”** และเข้าใจว่า **“ใครจะเกิดมาเป็นอย่างไร ก็สุด แล้วแต่ วิชาที่สะสมไว้ในวิญญูณ”** ความเข้าใจและความ เชื่อในเรื่องนี้ท่านจะเห็นได้ว่า เป็นรากฐานสำคัญยิ่งที่จะ

ทำให้คนเรามีศีลธรรมเกิดจากตัวเอง คือทำให้มีหิริและ
โอตตปปะ ข้าพเจ้าได้พยายามอธิบายเรื่องนี้ให้คนทั้งหลาย
เข้าใจและเชื่อมานานแล้ว และเรื่องตายแล้วเกิดต่อไปนี้เป็น
เรื่องที่ข้าพเจ้าได้เขียนไว้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ ขอให้ท่านลอง
ศึกษาเปรียบเทียบกับแนวความคิดในปัจจุบัน แล้วท่านจะได้
รับความรู้ในเรื่องนี้กว้างขวางออกไปอีก

ตายแล้วเกิด

ปัญหาเรื่อง “ตายแล้วจะเกิดอีกหรือไม่” เป็นปัญหาที่จำเป็นสำหรับคนทุกคน และดูเหมือนจะเป็นปัญหาที่คนสนใจกันทั่วโลก ในทางพุทธศาสนาถือว่าคนที่ไม่เชื่อว่าตายแล้วเกิดเป็น **มิจฉาทิฏฐิ** มิจฉาทิฏฐิ แปลว่า ความเห็นผิด ซึ่งหมายถึงผิดจากความเป็นจริง จากเรื่องพุทธประวัติแสดงให้เห็นเราทราบว่าในวันวิสาขะซึ่งเป็นคืนวันตรัสรู้ นั้น พระพุทธองค์ได้สำเร็จญาณ ๓ อย่างคือ: -

๑. **บุพเพนิวาสานุสติญาณ** แปลว่า ญาณที่เป็นเหตุให้ระลึกชาติได้
๒. **จุตูปปาตญาณ** แปลว่า ญาณที่รู้ในเรื่องจุติและปฏิสนธิของสัตว์ทั้งหลาย
๓. **อาสวักขยญาณ** แปลว่า ญาณที่เป็นเหตุทำให้อัสวะหมดสิ้นไป

จากเรื่องญาณทั้ง ๓ นี้ แสดงให้เห็นว่า พระองค์ทรงสามารถระลึกชาติได้ คือระลึกได้ทั้งชาติของพระองค์เองและของคนอื่นด้วย และทรงสามารถทราบเรื่องการเกิด และการตายของสัตว์ทั้งหลายเป็นอย่างดีด้วย คำว่า ญาณ ในที่นี้หมายถึง ปัญญาที่แจ่มใสและว่องไวมาก พระองค์ทรงพระประสงค์ที่จะทราบว่าใครเคยเกิดเป็นอะไรมาในชาติก่อน ? ใครจะตายเมื่อไร ? และจะไปเกิดในที่ไหน? เมื่อพระองค์ทรงเข้าฌาน สำรวมจิตให้เป็นสมาธิเพียงชั่วขณะจิตเดียวเท่านั้น ก็จะได้รับคำตอบที่ถูกต้องผุดขึ้นมาอย่างรวดเร็วมาก คำว่า ญาณ หมายถึง ความรู้ชนิดนี้

อนึ่ง จากเรื่องญาณ ๓ นี้เอง ที่ทำให้เรามองเห็นแง่คิดอย่างหนึ่งว่า คนเราจะรู้เรื่องกรรมได้อย่างชัดเจน ก็ต่อเมื่อมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องตายแล้วเกิด พอที่จะทำให้เราหยั่งรู้ได้อย่างสนิทใจว่า เราเคยเกิดมาแล้วแน่ และในเมื่อยังมีกิเลสอยู่อย่างนี้ ตายแล้วก็ต้องเกิดอีกแน่ ถ้าไม่รู้และไม่เชื่อเรื่องตายแล้วเกิด ก็ย่อมจะไม่เชื่อกฎของกรรมซึ่งมีหลักตายตัวว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว”

และถ้าไม่เชื่อกฎของกรรมอย่างลึกซึ้ง ก็ย่อมเป็นไปได้ที่จะเอาชนะกิเลส ความรู้เรื่องตายแล้วเกิด ความรู้เรื่องกฎของกรรม เป็นพื้นฐานสำคัญของการละกิเลสหรือการปล่อยมกเลากิเลส ผู้มีหน้าที่อบรมศีลธรรมให้กับสังคม หากไม่มีความรู้แตกฉานพอสมควรในเรื่องตายแล้วเกิด ในเรื่องกฎของกรรม ถ้าถูกถามปัญหาเกี่ยวกับเรื่องนี้ ไม่สามารถให้ความกระจ่างแก่ผู้ถามได้ การอบรมศีลธรรมจะไม่ได้ผลเท่าที่ควรจะได้ เพราะตามหลักการของการอบรมศีลธรรมอย่างถูกต้องตามแบบธรรมชาติจริง ๆ นั้น ศีลธรรมจะเกิดจากน้ำใจได้จริง ๆ ก็ต่อเมื่อผู้รับการอบรมมีความเชื่อด้วยการเข้าใจเหตุผลจริง ๆ ว่า การตายแล้วเกิดและกฎของกรรมเป็นความจริง

การอบรมศีลธรรมเท่าที่กระทรวงศึกษาได้กำหนดไว้ในหลักสูตร การอบรมศีลธรรมทั่ว ๆ ไป โดยพระสงฆ์ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้รู้ต่าง ๆ นั้น ถ้าหากจะมีกรณีใดที่ได้ผลน้อย ขอให้ใส่ใจถึงเรื่องเหล่านี้ดูบ้าง ที่ได้ผลน้อย เป็นเพราะผู้รับการอบรมไม่มีพื้นฐานเกี่ยวกับ

ความรู้ความเข้าใจ และความเชื่อในเรื่องเหล่านี้โดยจริงหรือไม่ ? นักศึกษาขอได้โปรดนึกถึงเรื่องมรรค ๘ เป็นหลักการสำคัญที่สุดของพุทธศาสนา เป็นแนวทางที่จะทำให้เราหยั่งรู้ได้เป็นอย่างดีว่าการกระทำนั้นๆ ผิดหรือถูกอย่างไร ? การดำเนินชีวิตประจำวัน ได้อยู่ในทางแห่งความพ้นทุกข์ หรืออยู่ในทางแห่งความทุกข์? การอบรมศีลธรรมจะได้ผลหรือไม่ได้ผลอย่างไร ?

มรรค ๘ เริ่มต้นด้วยเรื่อง **สัมมาทิฏฐิ** ความเห็นชอบ ข้อต่อ ๆ ไปคือ **สัมมาสังกัปปะ** ความคิดชอบ **สัมมาวาจา** พูดชอบ **สัมมากัมมันตะ** ทำชอบ **สัมมาอาชีวะ** อาชีพชอบ **สัมมาวายามะ** พยายามชอบ **สัมมาสติ** ระลึกรู้ชอบ **สัมมาสมาธิ** ความแน่วแน่ชอบ ขอให้พิจารณาเรื่องมรรค ๘ นี้ให้ ซึ่ง มรรค ๘ เป็นปัจจัยซึ่งกันและกันเกี่ยวโยงถึงกันหมดทุกข้อ ข้อที่ควรพิจารณาให้มากที่สุดก็คือข้อแรก **สัมมาทิฏฐิ** ความเห็นชอบ เพราะความเห็นหรือทัศนนะของคนเรานั้น ถ้าถูกแล้ว ความคิดก็ย่อมจะถูก การพูด การกระทำและ

ข้ออื่น ๆ ก็ย่อมจะถูกตามไปด้วยทั้งหมด แต่ถ้าตรงกันข้ามคือ
ทรรคนะความเห็นหรือความเข้าใจผิด ความคิด การพูด การ
กระทำและข้ออื่น ๆ ก็ย่อมจะต้องผิดตามกันไปทั้งหมด การ
อบรมศีลธรรมในสังคมจึงมุ่งหมายสำคัญเพื่อให้สังคมมีการ
พูด การกระทำ และการประกอบอาชีพถูกต้องตามกฎหมาย
และศีลธรรม ถ้าคนเรามีการพูด การกระทำ การประกอบ
อาชีพเป็นไปในทางที่ถูก สังคมก็จะอยู่ร่วมกันด้วยความ
เป็นสุข อยู่ร่วมกันอย่างสันติ ไม่มีการเบียดเบียนกันและกัน
ขอให้ตระหนักให้มาก จากเรื่องมรรค ๘ นี้ เราเห็นได้อย่างชัด
เจนว่า คนเราจะมีศีลธรรม ก็ต่อเมื่อมีทรรคนะหรือความเห็น
ถูกนั้น พระพุทธองค์ทรงอธิบายไว้หลายนัย ตั้งแต่नัยเบื้องต้น
ซึ่งเป็นความหมายพื้น ๆ ที่คนเราจำเป็นต้องมีก่อน จนกระทั่ง
ถึงนัยที่ลึกซึ้ง ซึ่งเป็นความหมายชั้นสูงเหมาะสำหรับผู้ที่ได้
เรียนมามากแล้ว นัยเบื้องต้นที่จำเป็นสำหรับปลูกฝังก่อนก็คือ
ความเห็นที่ “ตายแล้วเกิด” ความเห็นที่ “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้
ชั่ว” ความเห็นที่ “ความดีหรือความชั่วที่ได้ทำไว้ แม้หาก

ว่าจะยังไม่ได้รับผลในชีวิตนี้ ก็ต้องได้รับผลในชีวิตหน้า ไม่ชาติใดก็ชาติหนึ่ง” ความเชื่อด้วยการเข้าใจอย่างมีเหตุผลในเรื่องสังสารวัฏ และในเรื่องกฎของกรรมนี้ เป็นหลักสำคัญมาก การที่ข้าพเจ้านำเรื่องนี้มาเขียน ก็เพราะได้สังเกตเห็นแล้วว่า การที่สังคมในปัจจุบันนี้มีความเสื่อมโทรมในทางศีลธรรม ก็เพราะสังคมทั่วไปขาดความรู้ความเข้าใจและความเชื่อในเรื่องนี้อยู่มาก

การเวียนว่ายตายเกิด เป็นหลักความจริงอย่างหนึ่งของมนุษยชาติ เป็นหลักความจริงที่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยข้อเท็จจริง ไม่ใช่เรื่องเหลวไหลหรือเป็นเรื่องมงายอย่างที่นักศึกษาบางคนเข้าใจ การเวียนว่ายตายเกิดหรือกฎแห่งสังสารวัฏนี้เป็นกฎสากล เป็นหลักความจริงของทุกสิ่งทุกอย่าง แม้กระทั่งสิ่งมีชีวิต ถ้าเรามีความรู้อย่างละเอียดในเรื่องของวัตถุ ก็จะพบว่าทุกอย่างได้อยู่ในกฎของสังสารวัฏ ทุกสิ่งมีความหมุนเวียน เช่น น้ำในแม่น้ำลำคลอง เมื่อถูกความร้อนเผา น้ำก็กลายเป็นไอ เป็นเมฆ แต่แล้วในที่สุดก็เป็นฝนตกลงมาเป็นน้ำอยู่ในแม่น้ำลำคลองอีก ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมมีการ

หมุนเวียนเช่นนี้เสมอ การหมุนเวียนในลักษณะเช่นนี้แหละ ที่ทางพุทธศาสนาเรียกว่า สังสารวัฏ คำว่า สังสารวัฏ แปลว่า วงจรแห่งกรรมหมุนเวียน หรือการหมุนเวียนที่เป็นวงกลม การเวียนว่ายตายเกิดที่เรียกว่าเป็นสังสารวัฏ ก็เพราะเมื่อมีการตายแล้ว ก็จะต้องมีการเกิดขึ้นอีก เมื่อมีการเกิดใหม่ขึ้นอีกก็จะต้องมีการตายอีก ถ้าหากเราเข้าใจว่า สังสารวัฏ เป็นกฎความจริงอย่างหนึ่งของโลก ปัญหาเรื่องตายแล้วจะเกิดอีกหรือไม่ ก็จะไม่เป็นปัญหาที่ยากสำหรับเราอีกต่อไป แต่อย่างไรก็ตาม ทางพุทธศาสนาสอนว่า จะเชื่ออะไร จะต้องพิสูจน์ให้เห็นความจริงก่อน เพราะฉะนั้น ก่อนที่เราจะเชื่อเรื่องนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าควรจะได้มีการพิสูจน์ให้เห็นความจริงด้วยตัวเองเสียก่อน ไม่ควรจะด่วนเชื่ออะไรกันง่ายเกินไป

การพิสูจน์เรื่องตายแล้วเกิด ในขั้นแรกควรจะหยิบเหตุผลของฝ่ายค้าน คือฝ่ายที่ไม่เชื่อขึ้นมาพิจารณาก่อน บางทีจะทำให้การเข้าใจปัญหาเรื่องนี้น่าง่ายขึ้น

โดยปกติ ผู้ที่ไม่เชื่อว่าตายแล้วเกิด เห็นว่าตาย

แล้วก็สูญ ไม่มีวิญญานไปเกิดใหม่ นั่นเป็นเพราะเขายึดอยู่ใน
เหตุผลดังต่อไปนี้ คือ :-

๑. คนที่ตายไปแล้วไม่มีแม่แต่คนเดียวที่กลับมาบอก
ตายแล้วก็เห็นหายสาบสูญไปหมดทุกคน แม้จะมีตัวอย่างที่
เล่ากันในปัจจุบันนี้ว่า มีคนระลึกชาติได้ แต่เรื่องที่เล่ากันนั้น
ก็มักมีข้อที่ทำให้สงสัยแคลงใจทำให้เชื่อไม่ลง ซึ่งอาจจะเป็น
เพราะผู้เล่ากล่าวไม่ละเอียด ไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงทุกอย่าง
หรืออาจจะเป็นเพราะผู้เล่ากล่าว เพิ่มเติม หรือไม่ก็ตัดทอนสิ่ง
ที่จำเป็นควรจะต้องรู้ออกไปเสีย หรืออาจจะเป็นเพราะเหตุไร
ก็ตาม สรุปแล้วก็คือ ทำให้เชื่อไม่ลง เชื่อไม่สนิทใจ และแม้จะมี
ผู้รอดอ้างบางคนที่มีฝีมือในทางสมาธิแล้วอ้างว่าระลึกชาติ
ได้ก็ตาม ก็มีเหตุผลไม่พอที่จะทำให้เชื่อถือได้อย่างสนิทใจอยู่
นั่นเอง

สำหรับเหตุผลของฝ่ายค้านที่อ้างมานี้ เราอาจจะชี้แจง
ให้เข้าใจได้ไม่สู้ยากนักว่า เหตุผลเท่าที่อ้างมานั้น แสดงให้เห็น
ว่า ที่ไม่เชื่อก็เพราะขาดความคิดที่ละเอียด และไม่รู้อะไรถึงข้อเท็จ
จริงบางประการของชีวิต

คนที่ตายไปแล้วที่ไม่กลับมาบอกว่า ตนเองได้ไปเกิดที่นั่นที่นี้ ได้ไปเกิดเป็นอย่างนั้นอย่างนี้นั้น ความจริงทุกคนก็ได้กลับมาบอกแล้วทั้งสิ้น เพราะทุกคนที่เกิดมานี้ต่างก็ได้เคยเกิดมาแล้ว ในชาติก่อน และบางคนที่อาจจะกลับมาเกิดอยู่ในหมู่ญาติแก่แก่ของตนเสียด้วยซ้ำไป แต่เพราะเหตุที่จำไม่ได้ จึงไม่อาจที่จะบอกได้ ทำไม่จึงจำไม่ได้ นี่คือปัญหาสำคัญที่ควรจะต้องศึกษาให้เข้าใจ ความจริงการที่เราจำชาติก่อนไม่ได้ ก็เพราะความ จำ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องอยู่กับสมองอย่างใกล้ชิดที่สุด ขอให้สังเกต ดูเด็ก ๆ เราทุกคนเคยเป็นเด็กทารก แต่มีใครบ้าง ที่จำความ ในสมัยที่อยู่วัยเล็ก ๆ เช่นนั้นได้ ตอนที่มิอายุได้ ๒-๓ เดือน หรือปี ๒ ปีแรกนั้น และทำไมในเมื่อมีอายุมากแล้ว ความจำ จึงเสื่อม ผู้ที่เป็นโรคสมองบางอย่างหรือเกิดพิการขึ้นที่สมอง ความจำเสื่อม ในบางกรณีถึงขนาดจำอะไรไม่ได้เลยก็มี คนที่ ตายแล้วเกิดใหม่ สมองไม่เพียงแต่เสื่อมคุณภาพ แต่สมองได้ ถูกเปลี่ยนใหม่ทั้งหมด เมื่อเป็นเช่นนี้ จะให้ระลึกชาติได้อย่างไร

อนึ่ง บางคนเมื่อทราบเช่นนี้แล้ว อาจจะสงสัยขึ้นมาอีกว่า เมื่อความจำเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสมอง และเพราะสมองได้เปลี่ยนใหม่จึงจำอะไรไม่ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ เหตุไฉนพระพุทธรองค์จึงทรงระลึกชาติได้ และทำไมบางคนจึงจำชาติก่อนของตนได้ เรื่องระลึกชาติได้ของพระพุทธรองค์กับของบางคนนั้น ไม่ขัดแย้งกับเรื่องที่ถูกกล่าวมาแล้วหรือ ? หรือว่าเรื่องระลึกชาติได้เป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เลย ? เราควรจะเชื่ออย่างไรกันแน่ ? บางคนอาจจะสงสัยอย่างนี้ และเพราะสงสัยอย่างนี้ จึงทำให้ไม่อาจจะเชื่อเรื่องชาติหน้าได้

สำหรับในกรณีนี้ ควรจะทราบความจริงให้ละเอียดอีกสักเล็กน้อย ที่จริงที่ว่าความจำเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับสมองนั้น ความจริงไม่ใช่สมองเป็นผู้จดจำเหตุการณ์ต่างๆ ความจำเป็นไม่ใช่ถูกบันทึกไว้ในเนื้อสมอง อย่างที่คนส่วนมากเข้าใจ ที่แท้ความจำเป็นคุณสมบัติของวิญญาณ ความจำภาษาบาลีเรียกว่า สัตถัญญา สัตถัญญาเป็นเจตสิกอย่างหนึ่ง คำว่า เจตสิก แปลว่า คุณสมบัติของใจ เรื่องของใจ เกิดมาจากใจโดยตรง ใจก็คือวิญญาณ

เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ใจได้ผ่านมาแล้วถูกเก็บไว้ในใจ เช่นเดียวกับคุณสมบัติของความเป็นต้นไม้ได้ถูกเก็บไว้ในเมล็ด เมื่อเมล็ดได้ถูกนำไปเพาะเป็นต้นขึ้นมา คุณสมบัติหรือเชื้อของความ เป็นต้นไม้ นั้น ๆ ก็ได้แสดงออกมาอีก เช่นเมล็ดมะนาว ก็จะต้องเป็นต้นมะนาว เมล็ดมะกรูดก็ต้องเป็นต้นมะกรูด ทั้งนี้ก็เพราะเชื้อของความ เป็นต้นไม้ ได้ถูกเก็บไว้ในเมล็ด ขอให้สังเกตว่า ที่เราพูดกันว่าต้นไม้เกิดจากดิน ถ้าไม่มีดินต้นไม้ ก็เกิดไม่ได้ นั่น ความจริงต้นไม้ไม่ได้เกิดจากดิน ต้นไม้เกิดจาก เมล็ดเจริญเติบโตขึ้นมาจากเชื้อภายในเมล็ด ข้อนี้ฉันใด เรื่อง ความจำก็เช่นเดียวกัน ความจำเปรียบเหมือนต้นไม้ ความจำ ไม่ใช่เกิดจากสมอง เพราะสมองเปรียบเหมือนดิน ดินช่วยให้ ต้นไม้เกิด สมองช่วยให้อิทธิพลจดจำเหตุการณ์ต่าง ๆ สมอง ดีก็ช่วยให้มีความจำดีเหมือนกับดินดีต้นไม้ก็งาม ความจำเป็น เรื่องของอิทธิพล เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกบันทึกไว้ในอิทธิพล อิทธิพลในชีวิตปัจจุบันก็คือ ประวัติศาสตร์ของชีวิตในหนหลัง สมองคือเครื่องมือของอิทธิพล เช่นเดียวกับตาหูจมูกลิ้นและ กาย

ถ้าเข้าใจความจริงเช่นนี้แล้ว ก็จะเข้าใจได้ไม่ยากว่า เหตุไร พระพุทธเจ้าจึงทรงสามารถระลึกชาติได้ และเหตุไฉนบางคน จึงระลึกชาติได้ แต่อย่างไรก็ตาม อย่าเข้าใจว่า สิ่งที่ย่วยให้ วิญญาณระลึกเหตุการณ์ในอดีตได้มีเพียงสมองเท่านั้น ที่จริงยังมีปัจจัยทางนามธรรมอีกหลายอย่าง ที่เป็นปัจจัยให้ วิญญาณมีความจำและทำให้ระลึกเหตุการณ์ในอดีตได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือ สมาธิ และคุณสมบัติพิเศษบางประการ ของวิญญาณ ด้วยเหตุนี้ผู้ที่ฝึกสมาธิได้ดีเป็นพิเศษ และผู้ที่มีคุณสมบัติพิเศษบางประการ จึงสามารถระลึกชาติได้ แต่อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่และยาวมาก ผู้ที่ต้องการจะ ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้ จะต้องศึกษาอะไรอีกหลาย อย่างจึงจะสามารถเข้าใจได้จริงๆ ข้าพเจ้าไม่อาจจะนำมา เขียนไว้ในนี้ได้ เพราะหน้ากระดาษจำกัด ฉะนั้นสำหรับผู้ที่ไม่ อาจเข้าใจได้ ขอให้ตัดเรื่องนี้ออกไปก่อน

๒. เหตุผลของฝ่ายค้านอีกข้อหนึ่งก็คือ ถ้าถือว่า

ตายแล้ววิญญาณไปเกิดใหม่ เหตุไฉนในเวลาที่มีคนตายจึงไม่มีใครเห็นวิญญาณออกจากร่างกายเลย ถ้าถือว่าตายแล้วไปเกิดใหม่ได้ ก็ควรจะต้องมีการพิสูจน์ให้เห็นว่า วิญญาณออกจากร่างกายเวลาไหนและไปได้อย่างไร ?

สำหรับเหตุผลข้อนี้ เราก็จะเห็นได้ว่าไม่สู้จะมีน้ำหนัก เพราะผู้ที่เชื่อว่าตายแล้วไม่เกิดโดยอ้างเหตุผลอย่างนี้ แสดงให้เห็นว่าไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องวิญญาณ ควรจะทราบความจริงอย่างหนึ่งว่า วิญญาณเป็นอำนาจหรือพลังงานอย่างหนึ่งที่เป็นนามธรรม สิ่งที่เป็นนามธรรมย่อมไม่สามารถจะสัมผัสได้ด้วยประสาททั้ง ๕ คือไม่สามารถจะใช้ตาดู ให้หูฟัง หรือใช้มือจับถูกต้องได้ เช่นความรู้สึกนึกคิดในใจของเรา ซึ่งเรามีทางจะรู้ได้จริง ๆ ก็ด้วยใจของเราเท่านั้น ฉะนั้นการที่พยายามดูวิญญาณในขณะที่คนกำลังจะตาย จึงไม่มีทางที่จะรู้ได้ แม้ว่าเคยมีเรื่องเล่ากันว่า เคยมีฝรั่งบางคนเอาคนที่จวนจะตายใส่ในตู้กระจก ปิดฝาให้สนิท แล้วคอยเฝ้าดูว่าเวลาคนนั้น

สิ้นใจจะมีอะไรออกมาบ้าง วิธีนี้ดูจะเป็นวิธีที่ฉลาด แต่ก็คงเป็นวิธีที่ใช้ไม่ได้ด้วยตนเอง อย่าลืมว่า แม้แต่ในขณะที่เรายังมีชีวิตอยู่ เรายังไม่สามารถที่จะทราบใจคนอื่นได้อย่างถูกต้องเว้นไว้แต่เราจะเป็นคนที่หยั่งรู้เรื่องจิตใจของตนเองอย่างลึกซึ้ง และเฝ้าสังเกตดูจิตใจ ของคนอื่นมาเป็นเวลานานและมากพอ แต่ถึงกระนั้น เราก็ยังไม่สามารถที่จะอ่านความนึกคิดของคนอื่นได้ เหมือนกับอ่านใจของตนเอง ฉะนั้นบางคนก็อ้างว่าชาติ หน้าที่ไม่มีจริง เพราะไม่เห็นว่ามีอะไรออกจากร่างของคนในเวลาตายนั้น จึงเป็นเหตุผลที่ฟังไม่ขึ้น เพราะวิญญาณไม่อยู่ในวิสัยที่จะเห็นได้ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม การที่เราจะหยั่งรู้เรื่องวิญญาณและต้องการอยากจะรู้แน่ๆ คนที่ตายวิญญาณออกจากร่างไปเกิดใหม่จริงหรือไม่นั้น เราจะต้องพิจารณาสิ่งเหล่านี้ด้วยหลักวิชา มองดูด้วยความเข้าใจอันกระจ่าง จึงจะสามารถหยั่งทราบได้ เช่นเดียวกับเราจะพิจารณาดูเสียงที่เขาพูดที่สถานีส่งวิทยุว่า เสียงได้ออกไปสู่ อากาศได้อย่างไร และเหตุใดจึงไปเข้าเครื่องรับได้ ถ้าเรามีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง

วิทยุ เรื่องเสียง เรื่องคลื่นแม่เหล็ก และอะไรต่ออะไรอีกหลาย
อย่างเป็นอย่างดี เราก็จะหยั่งรู้ได้โดยไม่ยากว่า เสียงไปได้
อย่างไร ในทำนองเดียวกัน ผู้ที่ได้ศึกษาหลักวิชาเกี่ยวกับเรื่อง
วิญญาณมาโดยละเอียด มีความรู้และความเข้าใจเป็นอย่างดี
ดี เขาจะพิจารณาดูวิญญาณของคนที่กำลังจะออกจากร่างใน
เวลาตายไปเกิดใหม่ได้อย่างไรโดยไม่ยากเลย

๓. เหตุผลของฝ่ายค้านอีกข้อหนึ่งก็คือ ถ้าเชื่อว่าชาติ
หน้ามีจริง ตายแล้ววิญญาณไปเกิดใหม่ เหตุไฉนคนจึงได้
มากกว่าแต่ก่อน คนที่เกิดใหม่ได้วิญญาณมาจากไหน?

สำหรับข้อแย้งข้อนี้ คนส่วนมากชอบนำมาอ้าง การที่
คนส่วนมากยกเอาเรื่องนี้มาเป็นข้ออ้าง ก็เพราะเข้าใจว่าคน
หนึ่งก็มีวิญญาณอันหนึ่ง และวิญญาณอันเดียวกันนั่นเองที่
ตายไปแล้วมาเกิดใหม่ ซึ่งความเข้าใจที่ว่านี่เป็นความเข้าใจที่
ผิด วิญญาณในความหมายของพุทธศาสนาไม่ได้ถือว่าเป็นชิ้น
เป็นอันหรือเป็นหน่วย ๆ เหมือนกับวัตถุที่จะนับได้ วิญญาณ
ในความหมายของ

พุทธศาสนาถือว่าเป็นอำนาจหรือพลังงานอย่างหนึ่ง ที่เป็นนามธรรม สิ่งที่เป็นนามธรรมเช่นความรู้สึกนึกคิดในสมองของคนเรา ย่อมไม่มีใครสามารถที่จะชั่งหรือนับได้ และที่เข้าใจกันว่าวิญญูณในขณะที่มีชีวิตอยู่อยู่กับวิญญูณที่ไปเกิดใหม่เป็นวิญญูณอันเดียวกันนั้นก็เป็นการเข้าใจที่ผิด เพราะความจริงวิญญูณที่ดับกับวิญญูณที่เกิดใหม่ ไม่ใช่วิญญูณอันเดียวกัน ตามหลักพระพุทธศาสนาถือว่าวิญญูณอันที่ดับ เปรียบเหมือนกับมะพร้าวลูกที่ปลูก วิญญูณที่เกิดใหม่เปรียบเหมือนกับมะพร้าวลูกใหม่ที่เกิดจากลูกเดิม มะพร้าวลูกที่ปลูกกับมะพร้าวลูกที่เกิดใหม่ไม่ใช่ลูกเดียวกัน มะพร้าวลูกที่ปลูกเป็นปัจจัยให้เกิดลูกใหม่ชนิดใด วิญญูณอันที่ดับกับวิญญูณที่เกิดใหม่ก็ไม่ใช่วิญญูณอันเดียวกันชนิดนั้น และวิญญูณอันที่ดับเรียกว่า “จตุวิญญูณ” ส่วนวิญญูณที่เกิดใหม่เรียกว่า “ปฏิสนธิวิญญูณ” ทางพุทธศาสนาถือว่า จตุวิญญูณเป็นปัจจัยให้เกิดปฏิสนธิวิญญูณ ข้ออุปมาอีกอันหนึ่ง คือ วิญญูณอันที่ดับ เปรียบเหมือนเปลวไฟอันที่กำลังดับ วิญญูณที่เกิดใหม่เปรียบเหมือน

เปลวไฟที่กำลังเกิดใหม่ โดยธรรมดาเปลวไฟย่อมมีการเกิดดับ และเกิดใหม่อยู่เสมอ อันที่ดับย่อมเป็นปัจจัยของอันที่เกิดใหม่ การสืบต่อของวิญญาณในความหมายของพุทธศาสนามีความหมายเช่นนี้ ผู้ที่เข้าใจการสืบต่อของวิญญาณในลักษณะนี้แล้ว ย่อมไม่สงสัยในแบบดังที่ กล่าวมานั้นเลย

๔. พวกที่ไม่เชื่อว่าชาติหน้ามีจริงนั้น ยังมีข้ออ้างอีกข้อหนึ่ง ซึ่งเป็นข้ออ้างของพวกนักศึกษาในทางชีววิทยา และนับว่าเป็นข้ออ้างที่มีน้ำหนักมากที่จะยืนยันว่า ชาติหน้าไม่มี เพราะเขาพิสูจน์ได้ว่า วิญญาณคือความรู้สึกนึกคิดเกิดจากสมอง เกิดจากร่างกาย เกิดจากชีวิต ถ้าสมองไม่มี ความรู้สึกนึกคิดจะมีไม่ได้ ถ้าสมองพิการหรือไม่สมบูรณ์ ความรู้สึกนึกคิดก็ย่อมพิการ หรือไม่สมบูรณ์ไปด้วย ถ้าร่างกายไม่มี ความรู้สึกนึกคิด ก็เกิดไม่ได้ ถ้าชีวิตแตกดับ ความรู้สึกนึกคิดก็ดับด้วย จากข้อเท็จจริงต่าง ๆ เหล่านี้ที่ให้นักศึกษาเหล่านี้เห็นว่า วิญญาณเป็นผลของสมอง เป็นผลของร่างกาย เป็นผลของชีวิต เมื่อสมองและร่างกายหรือชีวิตไม่มี วิญญาณ

ก็ย่อมจะอันตรายานสูญหายไปเหมือนกับเปลวไฟ ซึ่งเมื่อ
 ฟืนหมดแล้ว เปลวไฟก็ย่อมจะหมดไป เปลวไฟที่ดับไปย่อม
 อันตรายานสูญหายไปเลย ไม่ได้ไปสืบต่อที่ไหน วิญญาณก็เช่น
 เดียวกัน เมื่อชีวิตแตกดับแล้ว วิญญาณก็ย่อมจะอันตรายานไป
 เช่นเดียวกัน ฉะนั้นที่เข้าใจกันว่าตายแล้ววิญญาณไปเกิดใหม่
 นั้น เขาเห็นว่าไม่ เป็นความจริง

ข้ออ้างของผู้ที่ไม่เชื่อว่าชาติหน้ามีจริง ตามหลักของ
 ชีววิทยาที่กล่าวมานี้ เมื่อพิจารณาตามแนวนี้ก็น่าเชื่อว่าเป็น
 จริง แต่อย่างไรก็ดี หลักวิชาทุกอย่างแม้ว่าจะจะเป็นความจริง
 แต่ก็ย่อมมีขอบเขตจำกัด หลักวิชาแต่ละอย่างที่รับรองกันแล้ว
 ว่าเป็นหลักวิชาที่ถูกต้องนั้น ที่แท้ก็คือความจริงแต่ละแง่หรือ
 แต่ละชั้นนั่นเอง ความจริงต่างๆ ของปรากฏการณ์ในโลกย่อม
 มีหลายแง่หลายมุมด้วยกัน ความจริงที่นักวิทยาศาสตร์ค้นคว้า
 ได้แต่ละแขนงนั้น ไม่ใช่ความจริงที่สมบูรณ์ ฉะนั้นเราจึงไม่ควร
 จะติดอยู่แต่ในหลักวิชาอย่างใดอย่างหนึ่ง ควรจะพิจารณาจาก
 หลักวิชาในแง่อื่นดูบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ปัญหาที่ว่าวิญญาณเกิดจากสมอง เกิดจากร่างกาย หรือ เกิดจากชีวิตนั้น ที่จริงเป็นความจริงเพียงแง่หนึ่งหรือมุมหนึ่งเท่านั้น ในทางพระพุทธศาสนามีหลักอยู่บท หนึ่งว่า :-

วิญญาณปลุกจยา นามรูป

นามรูปปลุกจยา วิญญาณ

บทแรกแปลว่า “วิญญาณเป็นปัจจัย ให้เกิดนามและรูป”

บทที่สองแปลว่า “นามและรูปเป็นปัจจัย ให้เกิดวิญญาณ”

หลักทั้งสองนี้หมายความว่า วิญญาณเป็นปัจจัยให้เกิดรูป คือเป็นปัจจัยให้เกิดร่างกายและพฤติกรรมต่าง ๆ ของร่างกาย คำว่า “รูป” ในที่นี้หมายถึงร่างกาย และพฤติกรรมของร่างกายด้วย และจากบทนี้อาจจะแปลได้อีกอย่างหนึ่งว่า วิญญาณเป็นผู้สร้างสรรค์ชีวิต ชีวิตเกิดมาจากวิญญาณ ซึ่งเป็นแก่นักชีววิทยาและนักศึกษาทั่วไปไม่ค่อยได้นึกถึงและสำหรับในกรณีที่ว่า

วิญญาณเกิดมาจากชีวิตนั้น ทางพุทธศาสนาก็ได้กล่าวไว้แล้ว ซึ่งอยู่ในบทที่สองที่ว่า นามและรูปก็เป็นปัจจัยให้เกิดวิญญาณ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สิ่งใดที่นักชีววิทยารู้ทางพุทธศาสนาก็รู้เหมือนกัน และยอมรับว่าเป็นความจริงอย่างเดียวกัน ข้อที่น่าสังเกตอย่างยิ่งก็คือ ทางชีววิทยายังไม่ทราบว่า วิญญาณคือตัวธรรมชาติที่สร้างสรรค์ชีวิต ซึ่งข้อความในตอนนี้อธิบายในตอนหลัง สำหรับในระยะแรกนี้ ข้าพเจ้าให้ข้อสังเกตไว้เพื่อเป็นเครื่องสะกิดใจไว้ก่อนว่า อย่ามองแต่ในแง่ที่ตัวเองได้ศึกษามาเท่านั้น แม้ความจริงจะมีอยู่ว่า ถ้าสมองไม่มี ความรู้สึกนึกคิดย่อมไม่มี ถ้าสมองพิการ ความรู้สึกนึกคิดก็พิการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความรู้สึกนึกคิดเกิดมาจากสมองนั้น ที่จริงก็เป็นความจริงเพียงด้านหนึ่งเท่านั้น ฉะนั้นการจะนำเอาเหตุผลในเรื่องนี้มาเป็นข้อหักล้างในเรื่องชาติหน้านั้น จึงยังมีน้ำหนักไม่เพียงพอ

ข้าพเจ้าคิดว่า เหตุผลของฝ่ายค้านที่ไม่ยอมเชื่อว่าชาติหน้ามีจริง อย่างมากก็มีเพียงเท่านี้ ซึ่งเหตุผล

ทั้งหมดที่อ้างมานั้น ข้าพเจ้าได้ชี้แจงให้เห็นแล้วว่า มีน้ำหนักไม่พอที่จะคัดค้านได้ ข้าพเจ้าใคร่จะขอเตือนผู้ที่ไม่ยอมเชื่อในเรื่องชาติหน้าเลยนั้นว่า ควรจะคิดเสียใหม่ มิฉะนั้นจะได้ชื่อว่าเป็น นียตมิจฉาทิฎฐิ ซึ่งแปลว่ามีความเห็นผิดอย่างดั่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่ร้ายแรงมาก แต่อย่างไรก็ดี ฝ่ายค้านอาจจะมิข้อคัดค้านอีกแนวหนึ่งว่า เหตุผลของฝ่ายที่เชื่อว่าชาติหน้ามีจริงนั้น รู้สึกว่าเป็นเหตุผลที่อ่อน ฉะนั้นจึงไม่อาจจะเชื่อตามคนเหล่านี้ได้ ข้าพเจ้าคิดว่า ควรจะได้นำเอาเหตุผลของฝ่ายที่เชื่อในเรื่องเหล่านี้มาพิจารณา ซึ่งเหตุผลของฝ่ายที่เชื่อนี้ ข้าพเจ้าหมายถึงเหตุผลของพุทธศาสนิกชนทั่วไป ซึ่งส่วนมากไม่สามารถจะพิสูจน์ได้ และด้วยจุดอ่อนอันนี้เองที่ฝ่ายค้านถือเอาเป็นข้ออ้าง สำหรับที่จะยืนยันว่าชาติหน้าไม่มี ฉะนั้น ต่อจากนี้ไป ข้าพเจ้าจะได้ประมวลหลักความเชื่อที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ ซึ่งแพร่หลายอยู่ทั่วไปในกลุ่มของพุทธศาสนิกชนมาชี้แจงก่อน

เหตุผลของฝ่ายที่เชื่อว่าชาติหน้ามีที่มักนำมาอ้างกันก็คือ เขาอ้างว่า เรื่องชาติหน้าเป็นหลักพุทธศาสนาที่

มีหลักฐานชัดเจนอยู่ในพระไตรปิฎก พระภิกษุสงฆ์ผู้ทรงความรู้ในพุทธศาสนา ตลอดทั้งผู้รู้ทั้งหลายทุกคน ก็ยืนยันว่าเรื่องชาติหน้าเป็นหลักพุทธศาสนาจริง ๆ ผู้ที่ไม่เชื่อว่าชาติหน้ามี ทางพุทธศาสนาถือว่าเป็นมิจฉาทิฎฐิ เรื่องชาติตกและเรื่องประวัติต่าง ๆ ในทางพุทธศาสนา ก็ล้วนแต่แสดงว่าชาติหน้ามี นอกจากนี้ยังมีเรื่องของผู้ที่ระลึกชาติได้ ซึ่งมีหลักฐานพอที่จะเชื่อถือได้ก็มี และเรื่องนิพพาน ซึ่งเป็นจุดหมายอันสูงสุดของพุทธศาสนา ก็แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ตามหลักพุทธศาสนาถือว่าชาติหน้ามี เพราะถ้าชาติหน้าไม่มี นิพพานซึ่งมีความหมายว่า เมื่อเข้าถึงนิพพาน ตายแล้วย่อมไม่เกิดอีกต่อไปนั้น ก็จะได้รู้ความหมาย หลักฐานต่าง ๆ เหล่านี้แหละที่ฝ่ายผู้เชื่อนำมาอ้างแล้วยืนยันว่าชาติหน้ามี

คนที่เชื่อว่าชาติหน้ามี ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมานี้ ส่วนมากเป็นคนที่มิศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาสูงมาก ฉะนั้นเมื่อทราบว่าเป็นเรื่องชาติหน้าเป็นหลักพุทธศาสนา จึงพร้อมที่จะเชื่อที่จริงหลักความเชื่อของฝ่ายสนับสนุนดังที่กล่าวมานี้ เราจะเห็นว่าไม่สู้จะมีเหตุผลนัก และไม่

ใช่เป็นข้อพิสูจน์ที่ดีสำหรับจะยืนยันว่าชาติหน้ามี แต่อย่างไรก็ตาม แม้เขาเองจะยอมรับว่าเรื่องชาติหน้าที่ตัวเองเชื่อนั้น พิสูจน์ไม่ได้ แต่เขาก็บอกว่า การเชื่อว่าชาติหน้ามีให้ผลดีกว่าที่จะไม่เชื่อ เพราะอย่างน้อยการเชื่อในเรื่องชาติหน้าก็ทำให้เกรงกลัวต่อบาป ไม่กล้าทำความชั่ว การไม่ทำความชั่ว โดยปกติก็ให้ผลในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว และการเชื่อเรื่องชาติหน้ายังเป็นเครื่องปลอบโยนทำให้ใจสบาย ในเมื่อนึกถึงบุญกุศลที่ได้ทำได้ และยังเป็นเครื่องปลอบใจทำให้มีความอดทนรู้จักรอคอยผลแห่งความดี ทำให้ชีวิตมีความหวังอยู่เสมอ

และอีกประการหนึ่ง เขายกบอกว่า เรื่องชาติหน้าเป็นเรื่องที่ลึกซึ้ง คนธรรมดาอย่างเขาซึ่งมีปัญญาน้อยก็ยอมเป็นธรรมดาอยู่เอง ที่จะเข้าใจเหตุผลแท้ๆ ไม่ได้ แต่ในเมื่อเรื่องนี้พระพุทธเจ้าซึ่งเป็นผู้บริสุทธิ์ เป็นผู้ที่หวังดีต่อโลก เป็นผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ เป็นผู้ตรัสไว้ การเชื่อพระพุทธองค์ยอมเป็นความปลอบภัยดีกว่า และหวังใจอยู่ว่า เมื่อตัวเองมีการศึกษามากขึ้นมีปัญญามากขึ้น ก็คงจะเข้าใจเหตุผลได้เอง

เหตุผลของฝ่ายที่เชื่อดังที่ได้กล่าวมานี้ ถ้าพิจารณาด้วยความ เป็นธรรมไม่ถือทิฐิมานะ ก็จะเห็นว่ายากที่จะคัดค้านได้ และน่าอนุโมทนาที่รู้จักถ่อมตัวเอง ไม่กล้าเผยออกตนเทียม พระพุทธองค์ เมื่อรู้สึกตัวว่าตัวเองโง่ ก็ยังรู้จักใช้ความโง่ของตนให้เป็นประโยชน์ ไม่ทำตัวเหมือนกับบางคน ที่ที่ยังไม่ได้ ศึกษาพุทธศาสนาให้เข้าใจดี แต่ก็กล้าคัดค้านทั้ง ๆ ที่ยังไม่รู้ เรื่องที่ตัวเองจะค้านนั้นดี การคัดค้านอะไรก็ตาม ถ้าตัวเองยัง ไม่ได้ศึกษาถึงเรื่องที่จะคัดค้านนั้นให้เข้าใจดีแล้ว การคัดค้านก็น่าจะเป็นโมฆะมากกว่า แต่จะอย่างไรก็ตามพระพุทธศาสนาก็ได้สอนไว้เสมอว่า จะเชื่ออะไรจะต้องพิสูจน์กันให้แน่ชัดเสียก่อน เพราะฉะนั้น ต่อแต่นี้ไปข้าพเจ้าจะได้นำเหตุผลแท้ ๆ มา พิสูจน์ให้เห็นว่า เรื่องชาติหน้าเป็นหลักความจริงอย่างไร ขอให้เข้าใจว่า การที่ข้าพเจ้ายืนยันว่า เรื่องชาติหน้ามีจริงนั้น ข้าพเจ้ามิได้อาศัยเหตุผลอย่างที่คนทั่วไปเขาเชื่อกันเช่นนั้น เพราะเหตุ ผลอย่างนั้นยังมีหลักฐานไม่พอ ตัวอย่างที่นำมา อ้างยังอยู่ในลักษณะที่เป็นการบอกเล่าที่มีหลักฐานไม่ชัดเจน

ข้าพเจ้าไม่มีความจำเป็น ที่จะต้องอ้างเรื่องนิยายชาดก หรือ นิยายเกี่ยวกับเรื่องนรกสวรรค์มาเป็นข้อพิสูจน์เรื่องคำบอกเล่า หรือนิยายเรื่องนรกสวรรค์ และเรื่องอื่น ๆ ในทำนองนี้ จะต้อง ถูกตัดออกไปหมด จะใช้เฉพาะแต่ข้อเท็จจริงที่คนทั่วไปมองเห็นได้เท่านั้น ในการพิสูจน์เรื่องชาติหน้า

การพิสูจน์เรื่องชาติหน้าด้วยข้อเท็จจริงนั้น ประการแรกเราจะต้องศึกษาให้เข้าใจเสียก่อนว่า “วิญญาณกับร่างกาย ไม่ใช่ของสิ่งเดียวกัน วิญญาณเป็นสิ่งที่มิอีกอย่างหนึ่งนอกจากร่างกาย”

โดยปกตินักศึกษา มักเข้าใจว่า วิญญาณคือความรู้สึกนึกคิดนั้นเป็นผลของสมอง เป็นผลของชีวิต เป็นผลของร่างกาย แต่ความเป็นจริง ความเข้าใจนี้ผิด เรามีข้อพิสูจน์ง่าย ๆ ดังนี้ ขอให้พิจารณาดูให้ดีว่า ที่เคยพูดกันว่าตาเห็น หูได้ยิน สมองนึกคิด ความจริงตาเห็น ก็คือ ใจเห็น หูได้ยินก็คือ ใจได้ยิน สมองนึกคิดก็คือใจ นึกคิด เพราะการเห็นการได้ยิน การนึกคิดเป็นเรื่องของ

วิญญาณ ไม่ใช่เรื่องของตาหูและสมอง ตาหูและสมองเป็นเพียงเครื่องมือของวิญญาณ วิญญาณจะเห็นจะได้ยิน หรือนึกคิดอะไร จะต้องอาศัยสิ่งเหล่านี้ ตา หู จมูก ลิ้น กายและสมอง อวัยวะเครื่องรับสัมผัสเหล่านี้ บาลี เรียกว่า อายตนะ ซึ่งแปลว่าที่เกิดหรือที่ติดต่อกับของวิญญาณ

การที่จะเข้าใจว่า วิญญาณเป็นสิ่งที่มียกอย่างหนึ่ง นอกจากร่างกาย นอกจากจะเข้าใจหลักวิชาดังที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ ท่านควรจะทราบข้อเท็จจริงอีกอย่างหนึ่งว่า วิญญาณคือความรู้สึกนึกคิดนั้น ไม่จำเป็นจะต้องเกิดจากสมองเสมอไป ขอให้สังเกตดูว่า ชีวิตเมื่อแรกเกิดใหม่ ๆ ซึ่งยังเป็นเพียงจุดเล็ก ๆ ในท้องแม่นั้น ครั้งแรกสมองยังไม่มี แต่วิญญาณได้มีอยู่แล้ว อย่าเข้าใจผิดว่า เมื่อพูดถึงวิญญาณจะต้องหมายถึงความรู้สึกนึกคิดที่เรารู้สึกตัวได้ ตามหลักพุทธศาสนาแบ่งวิญญาณออกเป็น ๒ อย่างคือ วิถีวิญญาณ แปลว่า จิตสำนึก และ ภวังควิญญาณ แปลว่า จิตไร้สำนึก วิญญาณในขณะแรกเกิดใหม่ ๆ เป็นวิญญาณที่มีความรู้สึกที่เป็นไปโดยไม่รู้สึกตัว

เช่นในขณะที่เราอยู่ในท้องแม่ หรือในขณะที่เรานอนหลับสนิท ในขณะนี้วิญญาณก็ยังมีอยู่ แต่เราไม่รู้สึกรู้ตัว วิญญาณที่ไม่มีความรู้สึกตัวอย่างนี้ เรียกว่า ภวังควิญญาณ แต่วิญญาณใน ขณะที่เราตื่น ซึ่งรู้สึกรู้ตัว เรียกว่าจิตวิญญาณ เมื่อเข้าใจเรื่อง วิญญาณอย่างนี้แล้ว เราก็จะเห็นว่า วิญญาณไม่จำเป็นจะต้องเกิดจากสมองเสมอไป เพราะวิญญาณได้มีอยู่ก่อนสมอง ฉะนั้นที่เข้าใจกันว่าวิญญาณเกิดจากสมองนั้นจึงเป็นความเข้าใจที่ผิด

อนึ่ง ตามที่เคยเข้าใจกันมาก่อนว่า ต้นไม้ไม่มีวิญญาณ เพราะถือว่าต้นไม้เป็น อนุปาตินนทสังขาร สังขารไม่มีใจครอง นั้น ความจริงเป็นความเข้าใจที่ผิด เพราะคำว่า อนุปาตินนทสังขาร ไม่ใช่แปลว่า สังขารไม่มีใจครอง คำนี้คำแปลที่ถูกต้อง แปลว่า สังขารที่ไม่ใช่เกิดแต่กรรม แต่ตามศัพท์แท้ๆ แปลว่า สังขารที่กรรมและกิเลสมีได้เข้าไปยึดถือเอา คำนี้มีอยู่ในอภิธรรม เป็นคำหลักวิชาที่มีความหมายซับซ้อนมาก แต่อย่างไรก็ตาม ที่เคยถือกันมาว่าต้นไม้ไม่มีวิญญาณนั้นผิดแน่ แต่เรื่องนี้เป็นเรื่องยาวและใหญ่ ผู้ที่ต้องการทราบรายละเอียด ต้องศึกษาเป็นพิเศษอีกแขนงหนึ่งต่างหาก

ในที่นี้ความประสงค์แต่เพียงว่า ต้องการจะชี้ให้เห็นว่าวิญญาณ ไม่ใช่เกิดจากสมองเสมอไป เพราะต้นไม้ไม่มีสมอง ไม่มีระบบประสาท ไม่มีตา หู จมูก ลิ้น แต่ก็มีวิญญาณ วิญญาณในความหมายของพุทธศาสนา ก็คือ ความรู้สึกที่มีอยู่ในชีวิตทั้งปวง มีอยู่ในชีวิตทุกเซลล์ ที่ใดมีชีวิต ที่นั่นย่อมมีวิญญาณ อย่าลืมนะว่า วิญญาณ คืออำนาจหรือพลังงานอย่างหนึ่งที่เป็นนามธรรม วิญญาณจะนับเป็นขึ้นเป็นอันเหมือนวัตถุไม่ได้วิญญาณ เมื่อได้อาศัยเครื่องมือที่ดี คือได้อาศัยร่างกายหรือประสาท ก็ย่อมจะวิวัฒนาการ คือมีความรู้สึกมากขึ้น มีความจำ มีความรู้มากขึ้น แต่พื้นเดิมของวิญญาณแท้ๆ ก็คือความรู้สึกในลักษณะที่มีอยู่ในพืช หรือในสัตว์ชั้นต่ำ สัตว์ญลักษณ์ของวิญญาณก็คือ ความรู้สึกที่เป็นเหตุให้เกิดปฏิกิริยาที่มีความหมาย ซึ่งมีอยู่ในชีวิตทั้งปวง ควรจะจำคำจำกัดความของวิญญาณไว้ต่อไปนี้ :-

วิญญาณในความหมายสามัญ ก็คือ ความรู้สึกนึกคิด ส่วนในความหมายที่ลึกซึ้ง วิญญาณคืออำนาจ หรือพลังงาน อย่างหนึ่งที่เป็นนามธรรม โดยปกติพลังงาน

อันนี้ ได้แสดงตัวออกมาเป็นความรู้สึกนึกคิดอยู่เสมอ ซึ่งบางครั้งก็รู้สึกตัว (วิถีวิญญาณ) แต่บางครั้งก็ไม่รู้สึกตัว (ภวังควิญญาณ)

อีกนัยหนึ่ง วิญญาณคือพลังงานชีวิต (Life force) ซึ่งหมายความว่า เป็นพลังงานสร้างสรรค์ชีวิต โดยปกติพลังงานอันนี้ ย่อมประกอบด้วยเจตนาอยู่เสมอ การที่ร่างกายและส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเกิดขึ้นมาอย่างมีความหมายก็เพราะเกิดขึ้นมาจากวิญญาณเป็นปัจจัยสำคัญ

คำจำกัดความของวิญญาณนี้ โปรดจำไว้ให้แม่นยำ และจะต้องหมั่นนึกถึงบ่อย ๆ จึงจะเข้าใจเรื่องวิญญาณในพุทธศาสนาได้ถูกต้องและลึกซึ้ง จากคำจำกัดความนี้ ก็จะทำให้เห็นได้โดยกระจ่างว่า วิญญาณเป็นสิ่งที่มิใช่อีกอย่างหนึ่ง นอกจากร่างกาย แต่อย่างไรก็ตาม ควรจะทราบอีกแง่หนึ่งว่า การที่จะพิสูจน์ให้รู้ว่าวิญญาณเป็นสิ่งที่มิใช่อีกอย่างหนึ่งนอกจากร่างกายนั้น เรามีข้อพิสูจน์ง่าย ๆ ดังนี้คือ :-

โปรดสังเกตดูว่า ลำพียง ตา หู จมูก ลิ้น กาย และสมองอย่างเดียว ไม่อาจจะก่อให้เกิดความรู้สึกนึกคิดได้

เช่นบางครั้งทั้งที่มีอะไรผ่านสายตา ถ้าไม่สนใจก็ไม่เห็น เสียง
 เข้าหูถ้าไม่สนใจก็ไม่ได้ยิน เมื่อมีสมองก็ไม่ใช่ว่าจะคิดอะไรกัน
 เรื่อยเปื่อย จงสังเกตดูว่าความนึกคิดเป็นไปตามความสนใจ
 เราจะนึกคิดเฉพาะแต่เรื่องที่เราสนใจอยู่เสมอเท่านั้น จากข้อ
 เท็จจริงอันนี้ทำให้พระพุทธองค์ทรงวางหลักวิชาไว้ว่า สังขาร
 เป็นปัจจัยให้เกิดวิญญาณ ถ้าสังขารไม่มี วิญญาณย่อมเกิดไม่
 ได้ คำว่าสังขารในที่นี้หมายถึง เจตนา ซึ่งแปลว่าความตั้งใจ
 หรือความสนใจ ไม่ใช่หมายถึงร่างกาย หลักวิชาอันนี้ยิ่งใหญ่
 และลึกซึ้งมาก ผู้ที่เข้าใจซึ่งในหัวข้อนี้ จะทำให้ทราบถึงความ
 เร้นลับของชีวิตได้อย่างมากมาย การที่ยกเอาหัวข้ออันนี้ขึ้น
 มาอ้าง ก็เพื่อให้เข้าใจชัดขึ้นว่า วิญญาณ เป็นสิ่งที่มีอีกอย่าง
 หนึ่ง นอกจากร่างกายจริง ๆ วิญญาณกับร่างกายไม่ใช่ของสิ่ง
 เดียวกัน เพราะวิญญาณเป็นนามธรรม ส่วนร่างกายเป็นรูป
 ธรรม คำว่า นามธรรม แปลว่า สิ่งที่ไหวไปตามอารมณ์ และไม
 สามารถจะสัมผัสได้ด้วยประสาททั้ง ๕ คำว่า รูปธรรม แปลว่า
 สิ่งที่สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาททั้ง ๕

วิญญาณกับร่างกายไม่ใช่ของสิ่งเดียวกันเรื่องนี้สำคัญมาก ผู้ที่ไม่สามารถแยกวิญญาณออกจากร่างกายได้ ย่อมไม่มีทางที่จะเข้าใจเรื่องชาติหน้าได้เลย โดยปกติผู้ที่มองไม่เห็นว่ายตายแล้ววิญญาณไปเกิดใหม่ได้ ก็เพราะไปนึกแต่ในแง่ที่ว่า วิญญาณเป็นผลของร่างกาย เนื่องจากสังเกตเห็นได้ง่ายว่า เมื่อร่างกายสลายใจก็สลายร่าง กายปกติ ใจก็ปกติ เมื่อสมองดี ความจำก็ดี อะไรทำนองนี้เป็นต้น แต่จากเหตุผลที่อ้างมาแล้ว พอจะทำให้มองเห็นว่า วิญญาณไม่ใช่เป็นผลของร่างกายอย่างเดียว การที่เมื่อร่างกายไม่สลาย ใจก็ไม่สลายเมื่อหัวใจหยุด สมองใช้การไม่ได้ ความรู้สึกนึกคิดก็ดับวูบนั้นเป็น เพราะร่างกายกับวิญญาณมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดที่สุด เหมือนกับเปลวไฟกับตะเกียงและน้ำมัน ถ้าตะเกียงเสีย หรือน้ำมันหมด เปลวไฟก็ดับ อีกนัยหนึ่ง วิญญาณกับร่างกายเปรียบเหมือนกับคลื่นวิทยุกับเครื่องรับวิทยุ ซึ่งทั้งสองนี้ไม่ใช่ของสิ่งเดียวกัน

ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ทำให้เข้าใจว่า วิญญาณกับ

ร่างกายไม่ใช่ของสิ่งเดียวกัน นอกจากที่กล่าวมาแล้วยังมีข้อเท็จจริงอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งสำคัญที่สุดและยิ่งใหญ่ที่สุด เป็นข้อเท็จจริงที่จะทำให้เข้าใจเรื่องชาติหน้ากระจ่างขึ้น ข้อเท็จจริงที่กล่าวมานี้คือ “วิญญานเป็นปัจจัยให้เกิดนามรูป” “วิญญานเป็นผู้สร้างสรรค์ชีวิต” “วิญญานไม่ใช่เป็นผลของร่างกายอย่างเดียว แต่วิญญานเป็นผู้สร้างสรรค์ร่างกายขึ้นมาด้วย”

วิญญานเป็นผู้สร้างสรรค์ชีวิต เรื่องนี้เป็นเรื่องพิสดารที่ได้ ความจริงอันนี้ พระพุทธองค์เป็นบุคคลแรกที่ทรงค้นพบพระองค์ได้ตรัสเป็นหลักไว้ว่า “วิญญาน ปจฺจยา นามรูป” แปลตามศัพท์ว่า วิญญานเป็นปัจจัยให้เกิดนามรูป ถ้าแปลโดยอรรถคือแปลโดยถอดมาแต่ใจความ ก็แปลว่า วิญญานเป็นผู้สร้างสรรค์ชีวิต การที่จะให้รู้เรื่องนี้ด้วยตัวเองมีทางที่จะพิสดารได้ดังนี้ :-

ประการแรก ขอให้พิจารณาดูว่า สิ่งต่าง ๆ ที่มนุษย์ทำขึ้น ความจริงก็คือวิญญานบันดาลให้เกิดขึ้น เช่นต้นไม้ในป่าจะกลายเป็นเสา เป็นแผ่นกระดาน เป็นโต๊ะ เป็นเก้าอี้ หรือเป็นเครื่องใช้ใด ๆ วิญญาน

เป็นตัวการสำคัญที่บงการอยู่เบื้องหลังการกระทำนั้น ๆ เพราะการกระทำทุกอย่าง เกิดจากความรู้สึกนึกคิดของวิญญาณทั้งสิ้น ข้อสังเกตที่สำคัญยิ่งก็คือ “สิ่งใดถ้าเกิดจากความรู้สึกนึกคิดของวิญญาณ สิ่งนั้นจะต้องมีความหมาย” คืออธิบายได้ว่าสิ่งนั้น ๆ มีไว้เพื่ออะไร หรือทำขึ้นมาเพื่ออะไร โปรดสังเกตดูส่วนต่าง ๆ ของบ้าน เสา หลังคา เพดาน ประตู หน้าต่าง สิ่งเหล่านี้มีความหมายทั้งสิ้น

เมื่อเข้าใจเช่นนี้แล้ว โปรดพิจารณาดูส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย พิจารณาดูพฤติกรรมต่าง ๆ ของร่างกายก็จะพบว่า ทุกอย่างมีความหมาย ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เนื้อ ตา หู จมูก ลิ้น ทุกอย่างมีความหมาย การเต้นของหัวใจ การทำงานของปอด การย่อยอาหารในกระเพาะลำไส้ ทุกอย่างมีความหมาย เราส่วนมากไม่ได้เฉลียวใจเลยว่า ข้อเท็จจริงต่าง ๆ เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงว่า ร่างกายเกิดมาจากวิญญาณเป็นผู้สร้างสรรค์ การที่ไม่ได้เฉลียวใจกัน ก็เพราะมัวไปคิดแต่ในแง่ว่า ธรรมชาติของร่างกายจะต้องเป็นเช่นนั้น โดยถือกันว่าชีวิต

ทั้งหลายย่อมเกิดขึ้นมาตามธรรมชาติ สุดแล้วแต่ธรรมชาติจะ
สร้างสรรค์บันดาลให้เป็นไป

ความจริง การที่จะศึกษาให้เข้าใจว่า วิญญาณเป็นผู้
สร้างสรรค์ชีวิตนั้น ไม่ยากอะไรเลย เพราะตัวอย่างที่จะพิสูจน์
ให้เห็นความจริงเรื่องนี้ ก็มีอยู่พร้อมแล้วที่ตัวเราทุกคน แต่
เพราะหลงผิดมัวไปคิดแต่ในแง่อื่น จึงมองไม่เห็นความจริงใน
เรื่องนี้ นอกจากนี้ยังมีสาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้
ไม่เข้าใจเรื่องนี้ คือเข้าใจความหมายของวิญญาณไม่ถูก เมื่อ
พูดถึงวิญญาณคราวไร ก็มักนึกไปถึงผีปีศาจ นึกถึงวิญญาณ
ในลักษณะที่เป็นรูปร่างตัวตน เข้าใจว่าคนหนึ่งก็มีวิญญาณ
อันหนึ่ง วิญญาณที่ดับกับวิญญาณที่เกิดใหม่เป็นวิญญาณ
อันเดียวกันอะไรทำนองนี้เป็นต้น และบางทีก็เข้าใจว่า เมื่อ
พูดถึงวิญญาณ ก็เข้าใจว่า จะต้องหมายถึงวิญญาณที่มีความ
รู้สึกนึกคิดอย่างที่ตัวเองมีอยู่ จะต้องรู้อะไรต่าง ๆ ได้เหมือน
กับวิญญาณของตัวเอง ต้นไม้ไม่มีความรู้สึกนึกคิด ไม่รู้สึกเจ็บ
เหมือนอย่างเรา ก็เข้าใจว่าต้นไม้ไม่มีวิญญาณดังนี้เป็นต้น การ
เข้าใจเรื่อง

วิญญาณแต่ในวงแคบ ๆ เช่นนี้ ทำให้ไม่อาจเข้าใจและมองไม่เห็นเลยว่า วิญญาณจะเป็นผู้สร้างชีวิตขึ้นมาได้อย่างไร

วิญญาณปรจุยา นามรูป วิญญาณเป็นผู้สร้างชีวิต วิธีคิดที่จะให้เข้าใจเรื่องนี้ด้วยตัวของตัวเองทำดังนี้ :-

ครั้งแรกโปรดนึกถึงชีวิตตั้งแต่แรกเกิดใหม่ ๆ ซึ่งเป็นเพียงจุดเล็ก ๆ ในท้องแม่ ในขณะที่ยังไม่มีควมนึกคิด ไม่มีความรู้สึกตัว ยังไม่รู้อะไร รูปร่างเสมือนตัวหนอนเล็ก ๆ ตัวหนึ่งมีภาวะเหมือนกับชีวิตของพืช หรือสัตว์ชั้นต่ำ ในขณะนี้ยังไม่มีสมองที่จะสังเกตเห็นได้ อวัยวะต่าง ๆ ก็ยังไม่มี พฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีอยู่ก็คือ การกิน ซึ่งเป็นการกินโดยวิธีที่โลหิตของแม่ซึมเข้าไปเลี้ยง มีการย่อย มีการเผาผลาญอาหารให้เป็นกำลังงาน มีการเจริญเติบโต ชีวิตแรกเกิดไม่มีความรู้สึกนึกคิดเหมือนกับที่เรามีอยู่เดี๋ยวนี้ แต่ถึงกระนั้น ทางพุทธศาสนาก็ถือว่า ในชีวิตแรกเกิดนี้ได้มีวิญญาณอยู่แล้ว วิญญาณจะมาจากไหน ? มาได้อย่างไร ? ปัญหาต่าง ๆ ในทำนองนี้ โปรดอย่าเพิ่งนำมาคิด ขอให้พิจารณาแต่

ข้อเท็จจริงที่ตัวเองสามารถจะทดสอบได้เท่านั้นไปก่อน และยอมรับความจริงเท่าที่ตัวเองพิสูจน์ได้เป็นขั้น ๆ และสิ่งที่ควรจะพิจารณาต่อไปก็คือ การมีชีวิตและการเจริญเติบโตของร่างกาย มีความสัมพันธ์อยู่กับวิญญาณทุกขณะจิต ถ้าวิญญาณดับชีวิตก็ดับ ถ้าวิญญาณไม่สลาย ก็ทำให้ร่างกายไม่สลายไปด้วย การทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ภายในร่างกายขึ้นอยู่กับวิญญาณ เพราะตัวการที่ควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกายไม่ใช่เส้นประสาทหรือสมอง ตัวการแท้ ๆ ที่ควบคุมคือกระแสที่วิ่งไปมาภายในเส้นประสาทหรือในสมอง กระแสที่ว่านี้ก็คือวิญญาณ ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่สมอง อย่าลืมว่าวิญญาณมีอยู่ ๒ อย่าง วิถีวิญญาณควบคุมอวัยวะภายนอกทำงานอย่างรู้สึกตัว ส่วนวงวิญญาณควบคุมอวัยวะภายใน ควบคุมให้ร่างกายทำงานโดยที่เราไม่รู้สึกรู้ตัว วิญญาณได้ควบคุมร่างกายมาตั้งแต่แรกเกิด วิญญาณได้ควบคุมการกิน การย่อย การเผาผลาญอาหารภายในระบบของเซลล์ วิญญาณอาจจะควบคุมร่างกายโดยไม่ต้องอาศัยเส้นประสาทหรือสมองก็ได้ วิญญาณมีอยู่ในทุก ๆ เซลล์

วิญญาณได้มีการเจริญเติบโตเช่นเดียวกับร่างกาย วิญญาณก็เหมือนกับความร้อนหรือเปลวไฟ ซึ่งขยายตัวตามเชื้อเพลิง ผู้ที่เข้าใจเรื่องวิญญาณตามนัยที่กล่าวมานี้ จะรู้สึกไม่ยากเลย ในอันที่จะทำความเข้าใจเรื่องวิญญาณเป็นผู้สร้างสรรค์ชีวิต เขาจะมองเห็นได้โดยกระจ่างว่า ธรรมชาติผู้สร้างสรรค์ชีวิตก็คือวิญญาณนั่นเอง

อนึ่งการที่จะเข้าใจเรื่องนี้จริง ๆ นอกจากจะเข้าใจเหตุผลต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วยังมีเรื่องสำคัญอีกอย่างหนึ่ง กล่าวคือ โปรดเข้าใจว่าวิญญาณที่สร้างสรรค์ชีวิตนั้น คือภวังควิญญาณ ซึ่งเป็นจิตไร้สำนึก ไม่ใช่จิตวิญญาณ จิตสำนึก เพราะถ้าเป็นจิตวิญญาณ คือ เป็นจิตสำนึก เราก็คงจะให้ร่างกายเกิดขึ้นมาได้ตามความปรารถนา แต่ความเป็นจริง ร่างกายเกิดขึ้นมาโดยเราไม่รู้สักตัวเลย ร่างกายจะเป็นอย่างไร เราบังคับไม่ได้ ให้เป็นไปอย่างไรไม่ได้ สุดแล้วแต่มันจะเกิดมา คนที่ไม่เข้าใจเรื่องภวังควิญญาณ จึงโยนปัญหานี้ไปให้กับธรรมชาติที่ตัวเองเข้าใจไม่ได้ พิสูจน์ไม่ได้

ภวังควิญญาณ มาจากคำว่า ภว+องค+วิญญาณ

ต่อกัน คำนี้ตามศัพท์แท้ ๆ แปลว่า วิญญาณที่เป็นองค์ของภพ ภว แปลว่า ภพ ภพ ในที่นี้หมายถึง นามรูป หรือหมายถึง ชีวิต ทั้งหมด องค์ แปลว่า องค์ รากฐาน ปัจจัยสำคัญวิญญาณที่เป็น องค์ของภพ ก็คือวิญญาณที่เป็นรากฐานของชีวิต เป็นที่มา ของชีวิต เป็นผู้ควบคุมชีวิต เป็นผู้วางระเบียบและกฎเกณฑ์ ต่าง ๆ ของชีวิต ภวังควิญญาณ เป็นวิญญาณที่ควบคุมการ เปลี่ยนแปลงภายในระบบของเซลล์ เป็นวิญญาณที่ขยายตัวได้ ตามความเจริญเติบโตของร่างกาย วิถีวิญญาณ ก็คือ ส่วนหนึ่งของภวังควิญญาณ ที่แสดงตัวออกมาติดต่อกับโลกภายนอก

อนึ่งควรจะเข้าใจอีกอย่างหนึ่งด้วยคือ โดยธรรมดา ภวังควิญญาณ ย่อมประกอบด้วยเจตนาอยู่เสมอทุกขณะจิต เจตนา แปลว่า ความตั้งใจ ความสนใจ หรือ เจตจำนง เจตจำนงของชีวิตหรือของร่างกาย ความจริงก็คือเจตจำนงของ วิญญาณนั่นเอง เช่นเมื่อรู้สึกหิวก็เกิดความต้องการอาหาร ความรู้สึกหิว ความต้องการอาหาร ซึ่งเข้าใจกันว่าเป็นความ รู้สึกความต้องการของร่างกาย

นั้น ที่แท้ก็คือความรู้สึกความต้องการของวิญญาณ ขอให้สังเกตดูว่าเวลาหิว ถ้าทำอะไรเพลินหรือนอนหลับ ความรู้สึกของวิญญาณดับไปแล้ว ความรู้สึกหิวก็จะหายไปดังนี้เป็นต้น

การที่จะหยั่งรู้ว่า ภวังควิญญาณย่อมประกอบด้วยเจตนาอยู่เสมอ นั้น มีวิธีสังเกตดังนี้:-

ในความรู้สึกนึกคิดของวิถีวิญญาณที่เกิดขึ้นมาแต่ละขณะ จะพบว่าประกอบด้วยเจตนาเสมอทุกขณะ ถ้าเจตนาไม่มี ความรู้สึกนึกคิดเกิดขึ้นไม่ได้ เจตนากับความรู้สึกนึกคิดเกิดดับพร้อมกัน เจตนาของวิถีวิญญาณสังเกตเห็นได้ง่าย ส่วนในภวังควิญญาณอาจจะสังเกตเห็นยาก เพราะเป็นจิตไร้สำนึก แต่ในเมื่อเข้าใจแล้วว่า วิถีวิญญาณก็คือ ส่วนหนึ่งของภวังควิญญาณที่แสดงตัวออกมา ก็พอที่จะหยั่งรู้ได้ว่าในภวังควิญญาณก็ต้องประกอบด้วยเจตนา เช่นเดียวกัน

ข้อสังเกตอีกอย่างหนึ่งก็คือ เมื่อเรารู้แล้วว่าส่วนต่างๆ และพฤติกรรมต่างๆ ของร่างกายเกิดมาจากภวังควิญญาณ สิ่งใดเกิดมาจากวิญญาณ สิ่งนั้นย่อมมีความหมาย

การที่ส่วนต่าง ๆ และพฤติกรรมต่าง ๆ มีความหมายนั้นแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดแล้วว่า ภวังควิญญาณ เป็นวิญญาณที่ประกอบด้วยเจตนาอยู่เสมอ

ข้าพเจ้าได้บอกแล้วว่า เรื่องวิญญาณเป็นผู้สร้างสรรค์ชีวิต ความจริงเข้าใจไม่ยาก ถ้าได้ประมวลเหตุผลทั้งหมดดังที่กล่าวมา แล้วนำมาใคร่ครวญให้ละเอียด ทบทวนไปมาหลาย ๆ ครั้ง จะรู้ว่าเหตุผลทั้งหมดนั้นลงรอยกัน เกี่ยวโยงถึงกันโดยตลอด ไม่มีการขัดกันเลย เป็นเหตุผลที่พิสูจน์ได้ลงตัว ฉะนั้นจึงกล้าที่จะกล่าวได้ว่า เรื่องนี้เป็นความจริงที่ถึงที่สุดแล้ว การค้นพบความจริงอันนี้เป็นการค้นพบที่ยิ่งใหญ่มาก ผู้ที่เข้าใจเรื่องนี้เป็นอย่างดี เขาจะรู้สึกว่ เรื่องศีลธรรมในพุทธศาสนาเป็นระบบวิทยาศาสตร์ ไม่ใช่เรื่องสมมุติขึ้น ไม่ใช่เรื่องที่จะเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเทศะ ผู้ที่เข้าใจความจริงอันนี้ จะมีศีลธรรมเกิดขึ้นจากใจของเขาเอง พระอริยบุคคลเกิดขึ้นได้ก็เพราะรู้ความจริงอันนี้อย่างลึกซึ้ง ได้มาตรฐาน แต่อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้ทั้งที่มีเหตุผลที่จะพิสูจน์ได้ลงตัวและเข้าใจได้ไม่ยาก แต่ก็มีคนเป็นอันมากที่ไม่อาจ

เข้าใจได้ ทั้งนี้ไม่ใช่อะไร เป็นเพราะเขาเหล่านั้นมีความเคยชิน ที่ถอนไม่ออกในเรื่องธรรมชาติ ไปยึดถือว่าอะไร ๆ ก็เกิดมาจากธรรมชาติ สุดแล้วแต่ธรรมชาติจะสร้างสรรค์ ทั้ง ๆ ที่ตัวธรรมชาติที่เขาพูดถึงนั้น ไม่รู้ว่าหมายถึงอะไร ความหลงผิดในเรื่องธรรมชาติกับการเข้าใจผิดในเรื่องวิญญูณที่ตัวเองได้ศึกษามาไม่ถูก ทั้ง ๒ อย่างนี้เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการทำความเข้าใจเรื่องวิญญูณเป็นผู้สร้างสรรค์ชีวิต

ยังมีเหตุสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้ไม่เข้าใจ และไม่อาจจะเชื่อได้อย่างสนิทใจว่า วิญญูณเป็นผู้สร้างสรรค์ชีวิต คือ บางคนไม่รู้จักคิดไปตามลำดับข้อเท็จจริงที่ตัวเองพิสูจน์ได้ เรื่องใดที่ควรจะศึกษาให้เข้าใจดี เพราะเป็นข้อเท็จจริงที่ตัวเองสามารถพิสูจน์ได้ เขาไม่พยายามที่จะคิดเรื่องนั้นให้เข้าใจให้ดีเสียก่อน เขากลับไปเที่ยวหยิบเอาปัญหาที่ตัวเองไม่อาจจะเข้าใจได้มาคิด ซึ่งปัญหาที่ว่านี้ บางทีก็สูงเกินภูมิสติปัญญาของตัวเอง บางทีก็เป็นปัญหาที่ยังไม่ถึงอันดับที่เขาควรจะเอามาคิดก่อน การศึกษาวิชาอะไรก็ตามที่มีความหมายซับซ้อน ถ้าจัด

ลำดับไม่ถูกไม่รู้ว่าจะควรจะศึกษาอะไรก่อนอะไรหลัง แน่นอน
 เขาย่อมไม่อาจจะเข้าใจได้ เรื่องวิญญาณก็เช่นเดียวกัน ฉะนั้น
 ข้าพเจ้าจึงได้เตือนมาตั้งแต่แรกแล้วว่า อย่าเที่ยวเอาปัญหา
 ต่าง ๆ เหล่านี้มาคิดก่อนที่จะได้เข้าใจเรื่องที่เราควรจะเข้าใจเสีย
 ก่อน ปัญหาที่ยังไม่ควรนำมาคิดก่อนก็คือ วิญญาณมาได้
 อย่างไร ? ทำไมคนจึงได้มากขึ้น ? เวลาตายวิญญาณออกจาก
 ร่างกายอย่างไร ? ถ้าเป็นพระอรหันต์ตายแล้วก็ไม่เกิดอีกจริง
 หรือไม่ ? วิญญาณอันแรกมาจากที่ไหน ? วิญญาณอันหนึ่ง
 จะแยกออกเป็นหลายวิญญาณได้หรือไม่ ? คน ๆ หนึ่งเมื่อ
 ตายแล้ววิญญาณอาจจะไปเกิดเป็นหลายคนได้หรือไม่ ? อะไร
 ทำนองนี้เป็นต้น และอีกข้อหนึ่งที่เราควรระวัง ก็คือ วิญญาณ
 เป็นเรื่องนามธรรม ฉะนั้น ขอบ่อยได้นำเอาวิธีทางวัตถุมาใช้
 จนเกินขอบเขต หรือนึกแต่ในแง่หลักวิชาทางวัตถุ โดยเข้าใจ
 ว่า กฎทางนามธรรม ก็จะต้องเป็นอย่างเดียวกับกฎในทาง
 วัตถุ นักศึกษาบางคนที่ไม่อาจจะเข้าใจเรื่องในพุทธศาสนาได้ก็
 เพราะเหตุนี้

การที่จะรู้ว่าชาติหน้ามีจริงนั้นมีหลักอยู่ว่า:-

ประการที่ ๑ จะต้องรู้อย่างชัดเจนว่า วิญญาณกับ

ร่างกายไม่ใช่ของสิ่งเดียวกัน วิญญาณเป็นสิ่งที่มียีกอย่างหนึ่ง นอกจากร่างกาย

ประการที่ ๒ จะต้องรู้อย่างแจ่มแจ้งว่าวิญญาณเป็นผู้สร้างสรรพชีวิต

ทั้ง ๒ ประการนี้ได้อธิบายมาพอสมควรแล้ว

ประการที่ ๓ จะต้องรู้อย่างแน่ชัดว่า วิญญาณที่สร้างชีวิตนี้เคยผ่านการเกิดมาบ้างแล้วหรือ ถ้าพิสูจน์ได้แน่ชัดว่า วิญญาณเคยเกิดมาแล้ว การที่จะรู้เรื่องชาติหน้าก็ง่ายนิดเดียว

การพิสูจน์ที่จะให้รู้ว่า วิญญาณที่สร้างชีวิตนี้เคยเกิดมาแล้วหรือยัง มีวิธีดังต่อไปนี้ :-

๑. ต้องรู้เป็นอย่างดีเสียก่อนว่า นิสัยและสันดานเกิดขึ้นมาอย่างไร? โดยธรรมดา นิสัยสันดานเกิดขึ้นจากการอบรมหรือการกระทำบ่อย ๆ ที่กินเวลานาน การอบรมหรือการกระทำที่จะก่อให้เกิดเป็นนิสัยสันดานได้ มีข้อสังเกตอยู่อย่างหนึ่งที่ควรจะสนใจ กล่าวคือ จะต้องมือนิสัยสันดานเดิมเป็นทุนอยู่ด้วย การเจริญเติบโตของนิสัยสันดานของคนเรา ก็เหมือนกับการเจริญเติบโตของ

ต้นไม้ คือเป็นการเจริญเติบโตจากเชื้อที่มีอยู่ เชื้อเดิมเป็นอย่างไร ต้นไม้ที่เกิดขึ้นก็จะต้องมีลักษณะอย่างนั้น คำว่า สันดาน ตามศัพท์แปลว่า การสืบทอดในรูปเดิม ถ้าจะแปลโดยความหมายก็แปลว่า เชื้อ ปัญหาสำคัญมีอยู่ว่า นิสัยสันดานที่ปรากฏขึ้นในภายหลังจากการอบรม หรือจากการอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ซ้ำ ๆ ซาก ๆ หรือจากการกระทำที่บ่อย ๆ นั้น เป็นนิสัยสันดานที่เพิ่งเกิดขึ้นมาใหม่ ๆ หรือว่าเป็นนิสัยสันดานที่เจริญมาจากเชื้อเดิม เรามีข้อสังเกตอยู่อย่างหนึ่งว่า การอบรมที่ถูกต้องกับนิสัยสันดานทำได้ง่าย คนที่ได้ทำอะไรตามนิสัยสันดาน ทำได้ง่ายทำได้ดี แต่ถ้าขัดกันแล้วทำได้ยากอย่างยิ่ง เรื่องที่ว่านี้ เราสังเกตเห็นได้ตั้งแต่ในวัยเด็ก จากข้อเท็จจริงเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า นิสัยสันดานของคนเราไม่ใช่เป็นของที่เกิดใหม่ แต่หากเป็นสิ่งที่เจริญเติบโตมาจากนิสัยสันดานเดิมที่เป็นทุนอยู่ก่อน

จากข้อเท็จจริงที่กล่าวมานี้แสดงให้เห็นว่า ทุกคนต่างก็มีนิสัยสันดานเป็นของตัวเองโดยเฉพาะ ติดมาแต่กำเนิด ถ้าหากเรื่องลายมือและวันเดือนปีเกิดและ

เรื่องบุคคลิกลักษณะของคนที่มีมาแต่กำเนิด เป็นเรื่องที่ทำ
นายถึงนิสัยสันดานของคนเราได้จริง ปัญหาเรื่องนี้ก็จะง่าย
ขึ้นมาก เพราะลายมือและบุคคลิกลักษณะของคนเราไม่มีใคร
เหมือนกันเลย เวลาเกิดที่เหมือนกันจริง ๆ คือเกิดในวินาที
เดียวกันจริง ๆ นั่นก็หายากที่สุด จากเรื่องในพุทธประวัติก็
แสดงให้เห็นเราทราบว่า พราหมณ์ สามารถทำนายอนาคตของ
พระพุทธรองค์ได้ถูก ก็เพราะอาศัยการดูมหาบุคคลิกลักษณะ
ของพระองค์ ที่มีมาแต่กำเนิดถ้าเรื่องโชคชะตาวาสนาของ
คนเราสัมพันธ์อยู่กับสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จริงเราก็ลงมติได้ทันที
ว่า ทุกคนต่างก็มี นิสัยสันดานเป็นของตัวเองโดยเฉพาะ และ
ถ้าทุกคนมีนิสัยสันดานเป็นของตัวเอง ก็หมายความว่า **นิสัย
สันดานไม่ได้สืบทอดมาจากพ่อแม่** เพราะทุกคนมีลายมือไม่
เหมือนกันมีบุคคลิกลักษณะไม่เหมือนกัน มีนิสัยสันดานไม่
เหมือนกัน ฟันน้องท้องเดียวกันก็ไม่เหมือนกัน ลูกกับพ่อแม่ก็ไม่
เหมือนกัน ข้าพเจ้าเคยสังเกตเห็นเด็กฝาแฝด ซึ่งมีอะไรเหมือน
กันมาก แต่ถ้าดูให้ละเอียดแล้ว ก็จะมี

ว่ายังมีอะไรต่างกันอยู่ไม่น้อยเหมือนกัน แต่ข้อสำคัญต้องดูให้นานเป็นเวลาหลายปี จึงจะสังเกตเห็นได้ และต้องดูกันอย่างละเอียดด้วย ชีวิตในวัยเด็ก ๆ โดยมากยังดูไม่ออกว่ามีอะไรแตกต่างกันจริง ๆ

ถ้ารู้แน่ชัดว่า ทุกคนต่างก็มีนิสัยสันดานเป็นของตัวเอง ก็จะทำราบได้โดยไม่ยากว่า นิสัยสันดานไม่ได้สืบทอดมาจากพ่อแม่ และถ้านิสัยสันดานไม่ได้สืบทอดมาจากพ่อแม่หรือจากบรรพบุรุษ ก็มีทางเดียวที่จะวินิจฉัยได้คือสืบทอดมาแต่ชาติก่อน เป็นนิสัยสันดานที่ติดมากับวิญญาณ

แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาอันนี้บางคนอาจเข้าใจว่า :-

การที่คนเรามีนิสัยสันดานต่าง ๆ กัน ก็เพราะสภาพของสิ่งแวดล้อมในเวลาตั้งครรรค์ ในเวลาอยู่ในครรรค์ ในเวลาคลอด ตลอดจนทั้งในเวลาที่เราเจริญเติบโตมาไม่เหมือนกัน

และบางคนอาจให้ความเห็นว่า :-

เป็นเพราะกรรมพันธุ์บางอย่างยังไม่แสดงในชั้นลูก แต่ไปแสดงในชั้นหลานหรือเหลน หรือต่อ ๆ ไป

อีกก็ได้ กรรมพันธุ์ อาจจะเก็บตัวหรือซ่อนตัวอยู่หลายชั่วอายุ
ก็ได้

ข้าพเจ้าคิดว่า เรื่องนี้เราควรจะได้คิดกันให้ละเอียด สิ่ง
แวดล้อมมีอิทธิพลต่อนิสัยสันดานจริงหรือ ? ถ้าเราพิจารณา
ดูต้นไม้ เราจะเห็นว่าสิ่งแวดล้อมไม่สามารถเปลี่ยนกรรมพันธุ์
ของต้นไม้ได้ ต้นไม้จะเกิดหรือไม่เกิด จะงามหรือไม่งาม
ความสำคัญอยู่ที่สิ่งแวดล้อม แต่การที่ต้นไม้จะเกิดมาเป็นต้น
อะไร ความสำคัญอยู่ที่กรรมพันธุ์ ในสมัยปรมาณูนี้ แม้วานัก
วิทยาศาสตร์ สามารถจะเปลี่ยนพันธุ์ได้บ้าง โดยอาศัยกรรมวิธี
ทางพลังงานปรมาณู แต่นั่นก็ต้องถือว่าเป็นกรณีพิเศษ เพราะ
ถ้าจะถือว่าสิ่ง ๆ นี้เป็นสิ่งแวดล้อมอันหนึ่ง ก็ต้องนับว่าเป็น
สิ่งแวดล้อมพิเศษ แต่โดยทั่วไปแล้ว สิ่งแวดล้อมช่วยในการ
เปลี่ยนแปลงได้บ้าง แต่เพียงส่วนน้อย

สำหรับเรื่องนิสัยสันดานของคน เราเห็นได้ชัดว่า สิ่ง
แวดล้อมที่เข้ากันไม่ได้กับนิสัยสันดานเดิม คอยขัดกับนิสัย
สันดานเดิมอยู่ตลอดเวลา นั้น ย่อมไม่อาจจะเปลี่ยนนิสัย
สันดานนั้นได้ และโดยปกติ การที่คนเรา

มักจะตกเป็นทาสของสิ่งแวดล้อม อยู่ในสิ่งแวดล้อมดีก็ดีตาม อยู่ในสิ่งแวดล้อมเลวก็เลวตามนั้น ทั้งนี้ก็เพราะภายในจิตใจของคนเรา ย่อมมีนิสัยสันดานที่เป็นทุนเดิมอยู่หลายอย่าง ซึ่งอาจจะอบรมให้เป็นอะไรก็ได้ แต่ถึงกระนั้นก็อย่าลืมนะว่า คนเราไม่ใช่จะอบรมให้เป็นอะไรได้ทุกอย่างไม่อย่าง บางคนที่นิสัยสันดานเดิมชั่วมาก แม้จะมีการอบรมดีเพียงไรก็ไม่หาย บางคนมีทุนเดิมมาดีมาก นำมาอบรมในทางดีไม่นานเท่าไร ก็ดีขึ้นมา อย่างเห็นได้ชัด ข้อเท็จจริงในลักษณะนี้อย่าลืมนะที่จะนำมาพิจารณาด้วย

หนึ่งสำหรับในกรณีที่ดีถือว่า กรรมพันธุ์อาจซ่อนตัวอยู่ได้นั้น เรื่องนี้ขอให้พิจารณาจากตัวอย่างของคนที่เป็นอัจฉริยะ เราจะเห็นได้ชัดว่า ทฤษฎีเรื่องกรรมพันธุ์ซ่อนนั้น เรายังไม่อาจจะรับรองได้ เพราะบุคคลที่มีคุณลักษณะอย่างพระพุทธรเจ้า พระเยซู พระมะหะหมัด และพวกอัจฉริยะอื่น ๆ ถ้าสืบให้ละเอียดก็เห็นว่า ในสายตระกูลของเขาไม่ว่าจะนับย้อนหลังขึ้นไปกี่ชั่วคน จะนับถอยลงมาชั่วลูกหลานกี่ชั่วคนก็ตาม ก็จะไม่พบคน

ที่มีลักษณะอย่างเดียวกันเลย เมื่อตัวอย่างเช่นนี้มีอยู่ ก็ไม่ควรจะคิดแต่ในแง่ของกรรมพันธุ์ซ่อน อย่าไปเชื่อแต่ในทางเดียวที่เคยถือกันมาว่านิสัยสันดานสืบต่อได้ทางสายโลหิตหรือทางกรรมพันธุ์เท่านั้น

การวินิจฉัยเรื่องนิสัยสันดานเป็นเรื่องยาวและใหญ่มาก ข้าพเจ้าไม่อาจชี้แจงโดยละเอียดในที่นี้ได้ แต่ขอให้ข้อคิดไว้ก่อนว่า ตามหลักพระพุทธศาสนาก็ถือว่านิสัยสันดานสืบต่อทางสายโลหิตได้ เพราะเชื้อสืบพันธุ์ของชาย ก็เป็นสิ่งที่มีวิญญาณ ไข่ของแม่ก็มีวิญญาณ วิญญาณทั้งสองสายนี้ เป็นวิญญาณที่สืบต่อมาจากพ่อแม่ ฉะนั้นจึงได้มีนิสัยสันดานของพ่อแม่ติดมาด้วย แต่โปรดเข้าใจว่าความจริงไม่ใช่มีเพียงเท่านั้นคนที่จะเกิดขึ้นมาได้ ต้องมีวิญญาณจากผู้ที่ตายมาเกี่ยวข้อด้วยอีกสายหนึ่ง ที่เราเคยได้ยินว่า ตายแล้ววิญญาณย่อมนไปเกิดใหม่ วิญญาณจุติแล้วก็ปฏิสนธิทันที คำว่า วิญญาณปฏิสนธิ ก็หมายถึงวิญญาณที่มาเกิดในชีวิตที่ผสมไว้แล้วนี้เอง วิญญาณมาได้อย่างไร ? เข้าทางไหน ? เข้าไปอยู่รวมกันได้อย่างไร ? ปัญหาต่าง ๆ ในทำนองนี้ขอ

อย่าเพิ่งนำเอามาคิดเป็นอันขาด ที่ห้ามไม่ใช่หมายความว่า เป็นปัญหาที่เข้าใจไม่ได้ ที่ห้ามก็เพราะยังไม่ถึงจังหวะ ฟัน ความรู้ที่จะทำให้เข้าใจยังมีไม่พอ จึงได้ห้ามไว้ก่อน เรื่องที่ควร จะพิจารณาต่อไปก็คือ ในเมื่อทุกคนมีนิสัยสันดานแตกต่างกันมาตั้งแต่เกิด โดยธรรมชาตินิสัยสันดานจะเกิดขึ้นมาได้ จะต้องอาศัยการกระทำที่กินเวลานานมาก และจากหลักวิชาใน ทางพุทธศาสนา ก็มีกล่าวไว้ว่า คนที่จะเกิดขึ้นมาได้จะต้องมี วิทยุญาณ อีกสายหนึ่งมาเกี่ยวข้องด้วยเช่นนี้ พอที่จะเชื่อได้ หรือยังว่า ทุกคนจะต้องเคยเกิดมาแล้ว ไม่เช่นนั้น คนเราจะมี นิสัยสันดานและบุคลิกลักษณะแตกต่างกันได้อย่างไร ?

อนึ่ง การที่จะรู้แน่ว่า นิสัยสันดานไม่ได้สืบทอดมาจาก พ่อแม่ หรือจากบรรพบุรุษ ซึ่งจะทำให้เราเข้าใจชัดว่าวิทยุญาณ ได้เคยผ่านการเกิดมาแล้วนั้น ข้อสำคัญอย่าลืมนึกว่า นิสัยสันดาน เป็นเรื่องของวิทยุญาณ ไม่ใช่เรื่องของร่างกาย ความเคยชินทาง จิตใจต่างหากที่สร้าง ความเคยชินให้กับร่างกาย ขอให้สังเกตดู ว่าคนที่เขียนหนังสือ

ได้อย่างคล่องแคล่วนั้น ถ้าในขณะที่ได้รู้สึกใจไม่สบาย มีความ
 กังวลอะไรอยู่ จะเขียนหนังสือไม่ได้คล่องแคล่วอย่างที่เคย
 เขียน คนที่ว่าทำอะไรได้คล่องแคล่วนั้น ถ้าใจผิดปกติอย่าง
 เดียวเท่านั้น เขาจะทำอย่างที่เคยทำไม่ได้ เพราะความจริง
 แท้ ๆ นั้น นิสัยสันดานเกิดจากความรู้สึกนึกคิดที่ซ้าซากอยู่
 บ่อย ๆ นิสัยสันดานเป็นวิบากของกรรม เป็นสิ่งที่ตั้งอยู่ใน
 วิญญาณ เป็นคุณสมบัติของวิญญาณ บุคคลลักษณะ เป็น
 สิ่งที่สัมพันธ์อยู่กับนิสัยสันดาน โชคชะตาवासนาก็เป็นผลของ
 สันดาน ข้อความต่าง ๆ เหล่านี้โปรดคิดให้มาก ถ้าซึ่งในเรื่อง
 เหล่านี้แล้วปัญหาเรื่องชาติหน้า ก็จะกลายเป็นเรื่องเล็กน้อยที่

๒. การทำความเข้าใจในเรื่องชาติหน้า นอกจากจะต้อง
 เข้าใจเป็นอย่างดีในเรื่องของนิสัยสันดานดังที่ได้กล่าวมาแล้ว
 ยังมีเรื่องสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่จะต้องเข้าใจให้ซึ่งคือ โดยปกติ
 คนเรามักจะเข้าใจกันว่า ถ้ามีตา หู จมูก ลิ้น กาย เป็นปกติ
 สมองเป็นปกติแล้ว วิญญาณก็ต้องเกิด แต่ความเป็นจริง
 วิญญาณที่เกิดไม่ใช่อาศัยแต่

เพียงอวัยวะเหล่านี้เท่านั้น วิญญาณจะเกิดขึ้นมาได้ จะต้องอาศัยคุณสมบัติของวิญญาณเองเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งกว่าสิ่งใด คุณสมบัติที่ว่านี้ คือ อวิชา ตัณหา อุปาทาน และกรรม ซึ่งเราจะสังเกตได้ดังนี้

โดยธรรมชาติ ความรู้สึกนึกคิดย่อมเกิดขึ้นตามความหมาย เป็นไปตามความหมาย ที่ยึดถือไว้ด้วยอุปาทาน ถ้าอุปาทานไม่มี ความหมายในใจก็จะมี ถ้าความหมายในใจไม่มี ความรู้สึกนึกคิดย่อมเกิดขึ้นไม่ได้ โปรดสังเกตดูให้ดี คนเราเข้าใจอย่างไรก็จะคิดอย่างนั้น ความหมายหรือความเข้าใจ ที่มีอยู่เป็นเครื่องจูงให้เกิดความรู้สึกนึกคิด และโปรดสังเกตอีกว่า คนเราย่อมคิดแต่ในเรื่องที่เราสนใจ เรื่องที่ไม่สนใจ จะคิดอยู่ได้เพียงชั่วขณะเดียวเดียวเท่านั้น และเรื่องใดที่เราจำเจจวนเบื่อแล้วก็ไม่อยากนำมาคิด

ตัวอย่างต่าง ๆ เหล่านี้แสดงให้เห็นว่า อวิชา ตัณหา อุปาทาน เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดวิญญาณ คำว่า วิญญาณเกิด นั้นหมายถึง ความรู้สึกนึกคิดเกิด ไม่ใช่หมายถึงแต่เพียงการเกิดปฏิสนธิในท้องของแม่เท่านั้น

และคำว่า กรรม ในที่นี้หมายถึง เจตนา เจตนา เป็นปัจจัยให้เกิดวิญญูณอย่างไร ได้อธิบายมาแล้ว ข้อเท็จจริงในเรื่องการเกิดของวิญญูณในแง่ของนามธรรมดังที่กล่าวมานี้ เป็นเหตุผลที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งที่จะทำให้ได้อย่างแจ่มแจ้งว่าชาติหน้ามีจริง โดยมากคนที่ไม่เข้าใจหรือไม่เชื่อในเรื่องชาติหน้า ก็เพราะไม่มีความรู้ในเรื่องเหล่านี้เลย

อนึ่ง เมื่อเรารู้แน่ชัดแล้วว่า วิญญูณจะเกิดหรือไม่เกิด ปัจจัยสำคัญอยู่ที่นามธรรมทั้ง ๔ นี้ และรู้แน่ชัดว่า เมื่อวิญญูณเกิด รูปคือร่างกายก็ต้องเกิด เพราะวิญญูณเป็นปัจจัยให้เกิดนามรูป วิญญูณเป็นผู้สร้างสรรพชีวิต ดังที่ได้ อธิบายแล้ว และรู้แน่ชัดอีกว่าวิญญูณเคยผ่านการเกิดมาแล้ว ข้าพเจ้าคิดว่า ท่านจะรู้ได้โดยไม่ยากเลยว่า ตายแล้วท่านจะเกิดอีกหรือไม่? ถ้าหากว่ายังไม่รู้แน่ ข้าพเจ้าคิดว่า นั่นจะต่องเป็นเพราะท่านอ่านข้อความต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วไม่เข้าใจ หรือ ถ้าเข้าใจ แต่ก็คงไม่ชัด ถ้าเข้าใจเรื่องต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมาชัดเจนดี แน่นอนท่านจะต้องรู้อย่างแจ่มใส

ตายแล้วจะเกิดอีกหรือไม่ ? แต่อย่างไรก็ตาม การที่จะให้เข้าใจเรื่องนี้อย่างแจ่มแจ้งจริง ๆ นั้น ท่านจะต้องเข้าใจอีกว่า โดยธรรมดาในขณะที่มีชีวิตอยู่นี้ วิญญาณสามารถผ่านไปใ้อากาศได้หรือไม่ ? คนเราสามารถที่จะส่งกระแสดิจิตไปยังคนอื่น ๆ ได้หรือไม่ ? ถ้าเข้าใจเรื่องเหล่านี้ชัดเจนดี ปัญหาเรื่องชาติหน้าก็จะไม่มีเลย

ที่จริงเรื่องการส่งกระแสดิจิตนี้ เป็นเรื่องที่มีคนทำได้ และจากข้อเท็จจริงในเรื่องการส่งกระแสดิจิตนี้ทำให้เรารู้ว่า วิญญาณย่อมมุ่งไปยังจุดใดจุดหนึ่งได้ตามเจตนา คือตั้งใจจะไปทางไหน กระแสดิจิตก็จะพุ่งไปเฉพาะทางนั้น กระแสดิจิตไม่ได้แผ่ไปเหมือนกับคลื่นวิทยุ ถ้าเคยรู้เรื่องเหล่านี้มาบ้าง ท่านจะเข้าใจได้ว่า เวลาตายทำไมวิญญาณจึงออกจากร่างไปเกิดใหม่ได้

เรื่องตายแล้วเกิดเป็นเรื่องใหญ่ แม้ข้าพเจ้าจะอธิบายมาอย่างมาก ก็เชื่อแน่ว่า ยังคงทิ้งปัญหาไว้ให้ท่านขบคิดอีกมาก และยังคงมีอะไรอีกหลายอย่างที่ไม่เข้าใจ แต่จะทำอย่างไรได้ ในเมื่อเรื่องนี้ ถ้าจะให้เข้าใจกันอย่างแจ่มแจ้งจริง ๆ จะต้องใช้เวลามาก

และจะต้องศึกษาอะไรอีกหลายอย่าง เท่าที่ได้เขียนมานี้ เป็นเรื่องโดยสังเขป ผู้ที่ต้องการจะทราบอย่างละเอียดจริง ๆ ขอให้อ่านจากหนังสือ **พุทธวิทยา** ซึ่งมีอยู่ ๒ เล่ม เป็นหนังสือหนาทั้งหมดรวมกันพันกว่าหน้า หรือหนังสือ **คำบรรยายพุทธปรัชญา ภาค ๑ และภาค ๒** หรือหนังสือ **วิญญาน** ซึ่งเป็นหนังสือรายเดือน หนังสือเหล่านี้ ท่านจะหาได้ที่แผนกธรรมวิจัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุ กรุงเทพมหานคร และที่สำนักคัมภีร์ทางวิญญาน ๔๗/๒ ถนนสามเสน บางลำภู กรุงเทพมหานคร

พิมพ์ที่โรงพิมพ์วิญญาน ๔๗/๒ ถนนสามเสน บางลำภู
กรุงเทพมหานคร โทร. ๐๒-๒๘๒๒๐๒๕
พร รัตนสุวรรณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ.๒๕๓๖

รายนามผู้มีจิตศรัทธาร่วมทำบุญหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book)
(หนังสือ อ.พร รัตนสุวรรณ)

๑. ห้างทองเทพนำชัย (เตาปูน)
โดย คุณแหลม-คุณชลิกา โรจนโกศล และครอบครัว ๘,๐๐๐ บาท
๒. ห้างทองเทพนำชัย (นนทบุรี)
โดย คุณชาญวิทย์ ถนัดธรรมกุล ๖,๐๐๐ บาท
๓. คุณอวยชัย-คุณศมานันท์ ถนัดธรรมกุล และครอบครัว ๑๔,๐๐๐ บาท
๔. ดร.นันทพล-คุณอโนทัย-คุณวันปิยะ โรจนโกศล ๓,๐๐๐ บาท
๕. คุณพจน์-คุณกาญจน์ลภิน-คุณกฤษณ์พีระ รัตนธรรมศรี ๓,๐๐๐ บาท
๖. คุณทศพล-คุณภคมน-ด.ญ.สุภัทสร-
ด.ญ.วรัปสร ถนัดธรรมกุล ๑๖,๐๐๐ บาท
๗. โรงงานทองเทพนำชัย ๑๕,๐๐๐ บาท
๘. คุณอภิวัฒน์ ถนัดธรรมกุล ๓,๐๐๐ บาท
๙. คุณธงชัย-คุณณมล-คุณวรัญญา จึงประพุดติ และครอบครัว ๖,๐๐๐ บาท
๑๐. ครอบครัวศรีสุธัญลักษณ์ ๙,๐๐๐ บาท
๑๑. คุณฮั่ว-คุณพรมมา หอมศิริวรรณ, คุณสิทธิชัย-คุณปาริชาติ
ด.ช.วณฤทธิ์-ด.ญ.อุสา หอมศิริวรรณ และ
บริษัท สำนักกฎหมาย สิทธิชัยแอนด์แอสโซซิเอทส์ จำกัด ๑๕,๐๐๐ บาท
๑๒. คุณศักดิ์-คุณรัชณี วงศ์วิสกุล และครอบครัว ๑๕,๐๐๐ บาท
๑๓. คุณพ่อเม้งซี่ แซ่ฮั่ว-คุณแม่อาบ๊วย แซ่ตั้ง ๓,๐๐๐ บาท
๑๔. คุณพ่อเล็ก-คุณแม่ลิณี ถนัดธรรมกุล ๓,๐๐๐ บาท
๑๕. คุณพ่อใจเกียง แซ่แต่-คุณแม่แจ็กเกี้ยว แซ่เลี้ยง ๓,๐๐๐ บาท
๑๖. คุณอรพรรณ-คุณรักษ์พงษ์ ถนัดธรรมกุล ๓,๐๐๐ บาท
๑๗. ห้างทองไทยศิลป์ ๑ โดยคุณวิศรุต-คุณรัชณี บุญบรรเจิดสุข ๕,๐๐๐ บาท

๑๘. ห้างทองไทยศิลป์ ๒

โดย คุณสุวรรรณ-คุณณลภักดิ์ บุญบรรเจิดสุข และครอบครัว ๖,๐๐๐ บาท

๑๙. ห้างทองไทยศิลป์ ๓

โดย คุณสุรชาติ-คุณกิตติมา บุญบรรเจิดสุข และครอบครัว ๖,๐๐๐ บาท

๒๐. คุณพ่อประเสริฐ-คุณแม่อาลัย บุญบรรเจิดสุข ๓,๐๐๐ บาท

๒๑. คุณจีระชัย-คุณทัศนีย์ ไกรกังวาล และครอบครัว ๖,๐๐๐ บาท

๒๒. คุณกิตติ-คุณวันทนี รัตนศรีวิจิตร และครอบครัว ๖,๐๐๐ บาท

๒๓. คุณตาที่เอี้ยง แซ่จ๋ว-คุณยายไขว แซ่ลั้ม ๓,๐๐๐ บาท

๒๔. คุณเอี้ยงฮวง บุญบรรเจิดสุข ๖,๐๐๐ บาท

๒๕. คุณทวี-คุณนัยนา ลีลาเวชบุตร ๓,๕๐๐ บาท

๒๖. คุณศุภกฤต ลีลาเวชบุตร และครอบครัว ๓,๐๐๐ บาท

๒๗. คุณปริญญา-คุณลานี ลีลาเวชบุตร ๓,๐๐๐ บาท

๒๘. คุณภิญญดา ลีลาเวชบุตร ๓,๐๐๐ บาท

๒๙. ครอบครัวอมรสิทธิ์ ๘,๐๐๐ บาท

๓๐. คุณชัยชัย จันทรศุภฤกษ์ ๓,๐๐๐ บาท

๓๑. บริษัท ปารมิตา สตูดิโอ จำกัด ๓,๐๐๐ บาท

๓๒. ครอบครัวหงส์เงิน ๕,๐๐๐ บาท

๓๓. คุณณัฐพล-คุณศุภาวณี ศรีสุธัญลักษณ์ ๓,๐๐๐ บาท

๓๔. คุณนริศ เร Chiang Saen-คุณแม่บุญมี คำเอี่ยม ๓,๐๐๐ บาท

๓๕. คุณสุวัชร เล็กศรีสกุล และครอบครัว ๓,๐๐๐ บาท

ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓

พร รัตนสุวรรณ

ตลอดชีวิตของอาจารย์พรที่ผ่านมา ไม่เคยทำงานด้านอื่นเลย นอกจากงานทางพุทธศาสนา ซึ่งเป็นงานการสอนการศึกษาค้นคว้าในทางพระพุทธศาสนาในพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์เพื่อให้คนทั่วไป ได้เชื่อในเรื่องกฎของกรรม ตายแล้วเกิด เรื่องวิบาก เรื่องโอปปาติกะ เรื่องวิญญูณเป็นผู้สร้างชีวิต เรื่องสังสารวัฏ และเรื่องสมาธิวิปัสณาในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดความสงบเยือกเย็นในจิตใจอยู่เสมอตลอดเวลาในทุกเหตุการณ์

ท่านได้รับรางวัลเสมาธรรมจักร ใบประกาศ
เกียรติคุณสาขาเผยแพร่พระพุทธศาสนาในประเทศ ใน
ฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา พุทธศักราช
๒๕๓๓

อาจารย์พร รัตนสุวรรณ

ก
ิ
นเราตายแล้วไม่สูญ ตายแล้วยังมีชีวิต ซึ่งชีวิตประเภทนี้คนทั่วไปเรียกว่า
วิญญาณ แต่ในทางพุทธศาสนาพระพุทธเจ้าทรงเรียกว่า โอปปาติกะ ซึ่งคำนี้
ตามศัพท์แปลว่า **ชีวิตที่เกิดขึ้นเป็นตัวตนสมบูรณ์ขึ้นทันทีที่เกิด** ชีวิตนี้
เกิดขึ้นจากวิญญาณโดยตรง ไม่ต้องอาศัยพ่อแม่ ไม่ต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมเหมือน
กับชีวิตในโลกมนุษย์ ชีวิตของโอปปาติกะก็คล้ายกับชีวิตในความฝัน ซึ่งเราจะ
สังเกตได้ว่า ตัวตนในฝันเกิดขึ้นทันที ไม่มีลักษณะค่อยๆ เจริญเติบโต และ
ทุกอย่างที่ปรากฏในความฝันเกิดจากใจทั้งสิ้น

คนเราตายแล้วก็ต้องเกิดอีก ตามที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสสอนไว้จริง
บุญบาปมีจริง ชีวิตทุกชีวิตต้องเป็นไปตามกฎของกรรมจริง ๆ การศึกษา
ในแง่นี้จะได้รับประโยชน์มาก และจะทำให้เรายึดมั่นอยู่ในศีลธรรมได้อย่าง
มั่นคง ซึ่งผลที่เกิดขึ้นคือทำให้เรามีความสบายใจอยู่เสมอ และทำให้รู้จักแก้
ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ด้วย

